

EBA/GL/2018/04

19 iulie 2018

Ghid

privind simulările de criză ale instituțiilor

1. Obligații de conformare și de raportare

Statutul ghidului

1. Acest document conține orientări emise în temeiul articolului 16 din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010¹. În conformitate cu articolul 16 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, autoritățile competente și instituțiile financiare trebuie să depună toate eforturile necesare pentru a respecta ghidul.
2. Ghidul prezintă punctul de vedere al ABE privind practicile adecvate de supraveghere în cadrul Sistemului European de Supraveghere Financiară sau privind modul în care dreptul Uniunii Europene trebuie aplicat într-un anumit domeniu. Autoritățile competente cărora li se aplică ghidul, astfel cum sunt definite la articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, trebuie să se conformeze și să îl integreze în practicile lor, după caz (de exemplu, prin modificarea cadrului legislativ sau a procedurilor de supraveghere ale acestora), inclusiv în cazurile în care anumite puncte din cuprinsul documentului sunt adresate în primul rând instituțiilor.

Cerințe de raportare

3. În conformitate cu articolul 16 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, autoritățile competente trebuie să notifice ABE dacă se conformează sau intenționează să se conformeze ghidului sau, în caz contrar, să prezinte motivele neconformării, până la ([zz.ll.aaaa]). În lipsa unei notificări până la acest termen, ABE va considera că autoritățile competente nu au respectat recomandările. Notificările se trimit prin intermediul formularului disponibil pe site-ul ABE la adresa compliance@eba.europa.eu, cu mențiunea „EBA/GL/201x/xx”. Notificările trebuie trimise de persoane care au competența necesară pentru a raporta conformitatea, în numele autorităților competente din care fac parte. Orice schimbare cu privire la situația conformării trebuie adusă, de asemenea, la cunoștința ABE.
4. Notificările vor fi publicate pe site-ul ABE, în conformitate cu articolul 16 alineatul (3).

¹ Regulamentul (UE) nr. 1093/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 de instituire a Autorității europene de supraveghere (Autoritatea bancară europeană), de modificare a Deciziei nr. 716/2009/CE și de abrogare a Deciziei 2009/78/CE a Comisiei (JO L 331, 15.12.2010, pag.12).

2. Obiect, domeniu de aplicare și definiții

Obiect și domeniu de aplicare

5. Scopul ghidului este de a prezenta cerințe organizatorice comune, metodologii și procese pentru efectuarea simulărilor de criză de către instituții, luând în considerare adecvarea capitalului și administrarea riscurilor în cadrul proceselor lor de administrare a riscurilor („simulări de criză ale instituțiilor”).
6. În contextul grupurilor, ghidul se aplică și instituțiilor care participă la un anumit exercițiu de simulare de criză în conformitate cu perimetrul de aplicare a respectivului exercițiu de simulare de criză și cu nivelul de aplicare prevăzut la articolele 108 și 109 din Directiva 2013/36/UE.
7. Se consideră că termenii „instituție” și „specific instituției” se referă la o instituție, în mod individual, sau la instituția-mamă dintr-un anumit perimetru de aplicare a unui anumit exercițiu de simulare de criză ori la instituția-mamă dintr-un stat membru sau la instituția-mamă din UE pe baza situației consolidate relevante, astfel cum este prevăzută la articolul 4 alineatul (1) punctul 47 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013.

Destinatari

8. Ghidul se adresează autorităților competente și instituțiilor definite la articolul 4 alineatul (2) litera (i) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, precum și instituțiilor financiare definite la articolul 4 alineatul (1) din același regulament, care sunt, de asemenea, instituții în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) punctul 3 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013.

Definiții/taxonomie

9. Dacă nu se prevede altfel, termenii folosiți și definiți în Regulamentul (UE) nr. 575/2013 și în Directiva 2013/36/UE vor avea același înțeles în acest ghid. În plus, în scopul ghidului, se aplică următoarele definiții:

(1) Simulare de criză pentru solvabilitate	înseamnă evaluarea impactului anumitor evoluții, inclusiv al scenariilor macro- sau microeconomice, asupra poziției generale a capitalului unei instituții, inclusiv asupra cerințelor minime sau suplimentare de fonduri proprii ale acesteia, prin proiectarea resurselor și cerințelor de capital ale instituției, evidențierea vulnerabilităților instituției și evaluarea
--	--

capacității acesteia de a absorbi pierderile și impactul asupra poziției sale de solvabilitate.

(2) Simulare de criză pentru lichiditate	înseamnă evaluarea impactului anumitor evoluții, inclusiv al scenariilor macro sau microeconomic, din perspectiva finanțării și a lichidității, precum și a șocurilor asupra poziției generale a lichidității unei instituții, inclusiv asupra cerințelor sale minime sau suplimentare.
(3) Simulare de criză de jos în sus	înseamnă o simulare de criză (pentru solvabilitate sau lichiditate) având toate caracteristicile următoare: i. este efectuată de instituții pe baza propriilor modele elaborate la nivel intern; ii. este bazată pe propriile ipoteze sau scenarii ale instituției, cu posibile constrângeri conservatoare din partea autorităților; iii. este bazată pe datele proprii ale instituției și, posibil, pe un nivel ridicat de granularitate a datelor, cu o posibilă utilizare a datelor externe pentru unele informații suplimentare; și iv. se referă la anumite portofolii sau la instituția în ansamblu, producând rezultate detaliate cu privire la impactul potențial al concentrării expunerilor, al legăturilor interne ale instituției și al probabilităților de contagiune față de ratele de pierdere ale instituției.
(4) Simulare de criză de sus în jos	înseamnă o simulare de criză (pentru solvabilitate sau lichiditate) având toate caracteristicile următoare: i. este efectuată de autoritățile competente sau de autoritățile macroprudențiale; ii. se bazează pe ipoteze sau scenarii generale sau sistemice (macroprudențiale) concepute de autoritățile competente sau de autoritățile macroprudențiale și se aplică tuturor instituțiilor relevante; iii. autoritățile competente sau autoritățile macroprudențiale gestionează procesul și calculează

rezultatele cu un nivel mai redus de implicare din partea instituțiilor decât în cazul simulării de criză de jos în sus;

- iv. se bazează preponderent pe date agregate ale instituțiilor și pe informații mai puțin detaliate, în funcție de ipotezele care stau la baza simulării de criză sau, uneori, pe baza unor date mai detaliate ale instituțiilor, dacă acest lucru este considerat necesar de către autorități; și
- v. permite un cadru uniform și comun și o evaluare comparativă a impactului exercitat de un anumit exercițiu de simulare de criză la nivelul instituțiilor.

(5) Ipoteza unui bilanț static

înseamnă o ipoteză metodologică conform căreia impactul scenariilor de simulare de criză trebuie evaluat în ipoteza unui „bilanț constant” și a unui „model de afaceri neschimbat sau stabil” pe parcursul perioadei de previzionare, sporind comparabilitatea rezultatelor între instituții, prin urmare:

- i. interzicerea luării în considerare, în scopul calculării impactului scenariilor, a variațiilor de la nivelul activelor și datoriilor instituției care decurg, cu titlu indicativ, din acțiuni de administrare, majorări sau scoateri în afara bilanțului a împrumuturilor existente ori din diferențe la nivelul scadențelor sau din alte caracteristici ale acestor active sau datorii (în pofida aplicării metodologiei privind simularea de criză, care ar putea conduce la modificări ale dimensiunii și structurii bilanțului și, în special, ale bazei de capital, în perioada de previzionare, de exemplu, din cauza unor cazuri de neîndeplinire a obligațiilor de plată, a deprecierilor, a creșterii stocurilor sau a ajustărilor de valoare a activelor financiare); și
- ii. permiterea includerii de noi active și datorii în măsura în care aceste noi elemente au aceleași caracteristici principale (scadențe, profiluri de risc etc.) cu cele excluse.

(6) Ipoteza unui bilanț dinamic

înseamnă o ipoteză metodologică conform căreia impactul scenariului de simulare de criză trebuie evaluat prin prisma

eventualității unui bilanț neconstant și a unui model de afaceri fluctuant în perioada de previzionare. În ipoteza bilanțului dinamic, rezultatul simulării de criză reflectă o combinație între scenariul impus și măsurile de răspuns luate de conducere, reducându-se comparabilitatea rezultatelor la nivelul instituțiilor. Amploarea măsurilor de răspuns luate de conducere poate fi constrânsă sau neconstrânsă (de exemplu, intervenții planificate încă de la început și independente și/sau condiționate de scenariul de simulare de criză).

(7) Simulare de criză la nivelul portofoliului	înseamnă o simulare de criză la nivelul unor portofolii individuale sau al mai multor portofolii, cu accent pe implicațiile șocurilor generate de un factor de risc unic sau de factori de risc multipli.
(8) Analiza de senzitivitate	înseamnă o simulare de criză care măsoară impactul potențial al unui factor de risc unic specific sau al unor factori de risc multipli care afectează capitalul sau lichiditatea, asupra unui anumit portofoliu sau asupra instituției în ansamblu.
(9) Analiza pe bază de scenarii	înseamnă evaluarea rezistenței unei instituții sau a unui portofoliu într-un scenariu dat, care cuprinde un set de factori de risc care trebuie să aibă toate caracteristicile următoare: i. sunt aliniați în mod consecvent la nivel intern; ii. factorii de risc care formează setul relevant presupun apariția simultană a unor evenimente anticipative care acoperă o serie de riscuri și domenii de activitate; și iii. setul de factori de risc urmărește, de asemenea, să evidențieze, în cea mai mare măsură posibilă, natura riscurilor interconectate între portofolii și în timp, interacțiunile la nivel de sistem și efectele de feedback.
(10) Simulare de criză în sens invers	înseamnă o simulare de criză la nivelul instituției, care pornește de la identificarea rezultatului predefinit (de exemplu, punctele de la care un model de afaceri al unei instituții devine neviabil sau în care instituția poate fi considerată ca fiind în dificultate sau susceptibilă de a intra în dificultate în sensul articolului 32 din Directiva 2014/59/UE), explorând apoi scenarii și circumstanțe care ar putea

determina producerea acestuia. Simularea de criză în sens invers trebuie să aibă una sau mai multe dintre următoarele caracteristici:

- i. este utilizată ca instrument de administrare a riscurilor cu scopul de a crește gradul de conștientizare a instituției cu privire la vulnerabilitățile sale prin identificarea și evaluarea de către instituție în mod explicit a scenariilor (sau a unei combinații de scenarii) care duc la un rezultat predefinit;
- ii. instituția decide cu privire la tipul și momentul (evenimentele declanșatoare) acțiunilor de gestionare sau al altor acțiuni necesare atât pentru (a) corectarea deficiențelor modelului de afaceri sau a altor probleme; cât și pentru (b) alinierea apetitului său la risc cu riscurile efective identificate ca urmare a simulării de criză în sens invers;
- iii. se pot aplica, de asemenea, simulări de criză în sens invers specifice în contextul planificării redresării (de exemplu, pot fi utilizate simulări de criză în sens invers aplicate într-un context mai larg pentru a sta la baza unei simulări de criză pentru un plan de redresare prin identificarea condițiilor în care ar putea fi necesară planificarea redresării).

(11) Efecte de runda a doua sau de feedback	înseamnă efectele de propagare (natura efectelor de feedback nu se limitează la efectele macroeconomice) cauzate de răspunsurile instituțiilor individuale la un șoc inițial extern care, dacă sunt agregate, amplifică în general (de asemenea, pot atenua) un astfel de șoc inițial, provocând astfel, suplimentar, o buclă de feedback negativă.
---	---

(12) Severitatea scenariului	înseamnă gradul de severitate a ipotezelor sau deteriorarea scenariului (de la scenariul de bază la un scenariu advers) exprimat în funcție de variabilele macroeconomice și financiare subiacente (sau de alte ipoteze). Cu cât gradul de severitate a scenariului este mai mare, în general, cu atât este mai mare impactul simulării de criză asupra instituției, determinând astfel severitatea efectivă a simulării de criză.
------------------------------	--

(13) Plauzibilitatea scenariului	înseamnă măsura în care se poate considera probabilitatea de materializare a unui scenariu în ceea ce privește coerența relației scenariului respectiv cu variabilele macroeconomice și financiare actuale, susținerea scenariului printr-o expunere coerentă și justificarea scenariului prin distribuția probabilității și experienței anterioare. Plauzibilitatea nu se limitează la experiențe anterioare și, astfel, raționamentele profesionale care țin cont de medii de risc fluctuante (de exemplu, întreruperi structurale observate) și evenimente de criză care au fost observate în medii de risc similare din afara experienței anterioare directe proprii a instituției trebuie să joace un rol esențial. De asemenea, se pot utiliza metode de simulare (de exemplu, simulări Monte Carlo).
(14) Scenariu de ancorare	înseamnă un tip de scenariu conceput, de regulă, de o autoritate competentă pentru a stabili standardul de severitate pentru o anumită simulare de criză, care este impus instituțiilor, fie ca scenariu care trebuie aplicat în simularea de criză, fie ca un criteriu de referință pentru severitate la elaborarea propriilor scenarii ale instituției.
(15) Agregarea datelor de risc	înseamnă definirea, colectarea și prelucrarea datelor de risc în conformitate cu cerințele de raportare cu privire la riscuri ale instituției pentru a permite acestora să-și măsoare performanța în raport cu toleranța/apetitul său la risc. Aceasta include sortarea, integrarea sau separarea seturilor de date.
(16) Infrastructură de date	înseamnă structuri și facilități fizice și organizaționale pentru a construi și a întreține arhitectura tehnologiei informației (TI) și a datelor pentru a sprijini agregarea datelor de risc și politica internă a instituției cu privire la raportarea riscurilor.

3. Punere în aplicare

Data aplicării

10. Ghidul se aplică de la 1 ianuarie 2019.

Abrogare

11. La data publicării acestui ghid în toate limbile oficiale ale UE, se abrogă următoarele ghiduri.

- *Ghidul CEBS privind simulările de criză (GL32)*²

² https://www.eba.europa.eu/documents/10180/16094/ST_Guidelines.pdf

4. Simulările de criză ale instituțiilor

4.1 Programul de simulări de criză

12. Instituțiile trebuie să dispună de un program de simulări de criză care să acopere cel puțin următoarele:
 - a) tipurile de simulări de criză și principalele lor obiective și aplicații;
 - b) frecvența diferitelor exerciții de simulare de criză;
 - c) mecanismele de administrare a activității, inclusiv linii de responsabilitate și proceduri bine definite, transparente și coerente;
 - d) în cazul unui grup, domeniul de aplicare al entităților incluse și gradul de acoperire (de exemplu, tipuri de risc și portofolii) al simulărilor de criză;
 - e) infrastructura de date relevante;
 - f) detaliile metodologice, inclusiv modele utilizate și legături posibile între simulările de criză pentru lichiditate și simulările de criză pentru solvabilitate, și anume amploarea acestor interacțiuni dinamice și captarea efectelor de feedback;
 - g) seria de ipoteze, inclusiv la nivel de afaceri și de administrare, precum și acțiuni de remediere avute în vedere pentru fiecare simulare de criză.
13. Instituțiile-mamă dintr-un stat membru și instituțiile-mamă din UE trebuie, de asemenea, să dezvolte un program de simulare de criză la nivel de grup, care să fie aprobat și monitorizat de organul de conducere și pus în aplicare de conducerea superioară în contextul politicii lor centralizate de administrare a riscurilor. Un program de simulare de criză la nivel de grup trebuie să includă și să abordeze, în măsura în care este necesar, toate instituțiile care fac obiectul consolidării prudențiale.
14. Instituțiile care intră în domeniul de aplicare al consolidării prudențiale trebuie să țină seama, la elaborarea programelor individuale de simulare de criză, de programul relevant de simulare de criză la nivel de grup.
15. Instituțiile trebuie să includă în programele de simulare de criză și simulări de criză în sens invers și scenarii de simulare de criză în sens invers.
16. Instituțiile trebuie să se asigure că programele lor de simulare de criză sunt funcționale și fezabile și că fundamentează în mod corespunzător procesul de decizie la toate nivelurile de conducere adecvate cu privire la toate riscurile semnificative existente și potențiale.
17. Instituțiile trebuie să-și evalueze periodic programele de simulare de criză pentru a stabili eficacitatea și soliditatea acestora și, dacă este cazul, trebuie să le actualizeze. Evaluarea trebuie efectuată cel puțin anual, atât pe baza unei analize cantitative, cât și a unei analize

calitative, și trebuie să reflecte pe deplin condițiile interne și externe fluctuante. Instituțiile trebuie să se asigure că frecvența evaluărilor ține seama de frecvența aplicațiilor de simulare de criză corespunzătoare.

18. Instituțiile trebuie să se asigure că analiza lor cantitativă, efectuată conform punctului anterior, include teste cantitative solide ca instrumente de testare ex-post pentru validarea ipotezelor, a parametrilor și a rezultatelor modelelor de simulare de criză (de exemplu, modele de risc de credit, modele de risc de piață, modele de venituri nete înainte de provizioane). Instituțiile trebuie să se asigure că analiza lor calitativă, în conformitate cu punctul anterior, se bazează pe raționamente profesionale sau pe evaluări comparative față de o valoare de referință.
19. Atunci când evaluează programul de simulare de criză, instituția ia în considerare cel puțin următoarele:
 - a) eficacitatea programului în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor sale propuse;
 - b) necesitatea unor îmbunătățiri;
 - c) factorii de risc identificați, definițiile și raționamentul scenariilor relevante, ipotezele modelului și sensibilitatea rezultatelor la aceste ipoteze, precum și rolul raționamentului profesional pentru a se asigura că acesta este însoțit de o analiză solidă;
 - d) performanța modelului, inclusiv performanța acestuia pe date din afara eșantionului, adică pe date care nu au fost utilizate pentru dezvoltarea modelului;
 - e) modul de integrare a unor posibile bucle adverse de solvabilitate-lichiditate;
 - f) caracterul adecvat al unor posibile interconexiuni între simulările de criză pentru solvabilitate și simulările de criză pentru lichiditate;
 - g) feedback-ul primit de la autoritățile competente în contextul simulărilor lor de criză de supraveghere sau al altor simulări de criză;
 - h) caracterul adecvat al infrastructurii datelor (implementarea sistemelor și calitatea datelor);
 - i) nivelul adecvat de implicare a conducerii superioare și a organului de conducere;
 - j) toate ipotezele, inclusiv ipotezele de afaceri și/sau de administrare, precum și acțiunile administrative avute în vedere, bazate pe scopul, tipul și rezultatul simulărilor de criză, inclusiv o evaluare a fezabilității acțiunilor administrative în situații de criză și într-un mediu de afaceri fluctuant;
 - k) caracterul adecvat al documentației relevante.
20. Programul de simulare de criză al instituției trebuie să fie documentat în mod corespunzător pentru toate tipurile de simulări de criză efectuate la nivelul tipului de risc unic și/sau al portofoliului, precum și la nivelul instituției. Documentația trebuie să cuprindă cel puțin:
 - a) abordarea simulării de criză;

- b) posibilele interconexiuni între simulările de criză pentru solvabilitate și cele pentru lichiditate, și anume o corespondență între deteriorarea poziției de capital (solvabilitate) și capacitatea de a emite titluri comerciale de valoare și obligațiuni (lichiditate), schimbări ale probabilităților de nerambursare determinate la nivel macro (solvabilitate) și migrarea implicită a ratingului activelor negrevate ale băncilor și efectul asupra garanțiilor depuse la banca centrală relevantă (lichiditate), creșterea numărului estimat de credite neperformante (solvabilitate) și reducerea intrărilor preconizate din rambursarea creditelor sau din obligațiunile societăților nefinanciare (lichiditatea) sau o posibilă discrepanță de lichiditate (lichiditate) și vânzările de active în regim de urgență (solvabilitate), precum și o creștere a costurilor de finanțare (lichiditate) și a efectelor la nivelul profitului sau al pierderii (solvabilitate);
 - c) rolurile și responsabilitățile stabilite în politica internă, cu specificarea rolurilor pentru a doua și a treia linie de apărare, precum și procesele cel puțin pentru desfășurarea programului de simulare de criză;
 - d) o descriere a întregului proces de proiectare, aprobare, desfășurare, monitorizare a performanței și evaluare periodică a programului de simulare de criză și a rezultatelor acestuia;
 - e) o descriere a proceselor de evaluare a rezultatelor simulărilor de criză, inclusiv detalii privind domeniile care necesită o apreciere manuală sau umană în anumite părți, precum și a procesului de utilizare a rezultatelor pentru fundamentarea acțiunilor conducerii și a strategiei instituției; și
 - f) o descriere și un inventar al aplicațiilor IT relevante utilizate pentru simularea de criză (dacă există un inventar central, se poate face trimitere la acesta).
21. Programul de simulare de criză trebuie să fie contestat la nivelul organizației, de exemplu, de către comitetul de risc și auditori interni. Unitățile operaționale care nu sunt responsabile pentru proiectarea și aplicarea programului și/sau experții externi neimplicați trebuie să joace un rol-cheie în evaluarea acestui proces, ținând cont de expertiza relevantă pentru anumite subiecte.
22. Instituțiile trebuie să se asigure, atât în cazul proiectului inițial, cât și în cazul evaluării programului de simulare de criză, că a avut loc un dialog eficace cu participarea unor experți din toate domeniile de activitate ale instituției și că programul și actualizările lui au fost revizuite în mod corespunzător de conducerea superioară³ și de organul de conducere al instituției, care sunt responsabili și de monitorizarea executării și a supravegherii acestuia.

³ Vezi și titlul II secțiunea 1 din Ghidul ABE privind cadrul de administrare a activității.

4.2 Aspecte privind guvernanta simulărilor de criză

23. Organul de conducere trebuie să aprobe⁴ programul de simulare de criză al instituției și să supravegheze implementarea și derularea lui.
24. Fără a aduce atingere cerinței prevăzute la articolul 91 alineatul (1) din Directiva 2013/36/UE⁵, conform căreia membrii organului de conducere trebuie să aibă în permanență suficiente cunoștințe, competențe și experiență pentru a-și îndeplini sarcinile, instituția trebuie să se asigure că organul lor de conducere poate înțelege pe deplin impactul evenimentelor de criză asupra profilului general de risc al instituției.
25. Organul de conducere trebuie să înțeleagă aspectele semnificative ale programului de simulare de criză pentru a putea:
- (a) să se implice activ în discuții cu comitetele de simulare de criză din cadrul instituțiilor, dacă este cazul, sau cu conducerea superioară ori cu consultanți externi, implicați în simulări de criză;
 - (b) să conteste ipoteze de modelare principale, selectarea scenariilor și ipotezele care stau la baza simulărilor de criză în general; și
 - (c) să decidă cu privire la acțiunile de gestionare necesare și să le discute cu autoritățile competente.
26. Programul de simulare de criză trebuie derulat conform politicilor și procedurilor interne relevante ale instituției. Organul de conducere al instituției trebuie să asigure atribuirea și alocarea de responsabilități clare și resurse suficiente (de exemplu, resurse umane calificate și sisteme de tehnologie a informației) pentru derularea programului.
27. Instituțiile trebuie să se asigure că toate elementele programului de simulare de criză, inclusiv evaluarea acestuia, sunt documentate în mod corespunzător și actualizate periodic, dacă este cazul, în politicile și procedurile interne.
28. Instituțiile trebuie să se asigure că programul de simulare de criză este comunicat în mod eficace la nivelul liniilor de activitate și la nivelurile de conducere, pentru a mări gradul de sensibilizare, a îmbunătăți cultura privind riscurile și a iniția discuții cu privire la riscurile existente și potențiale, precum și la posibilele acțiuni administrative.
29. Programul de simulare de criză trebuie să constituie o parte integrantă a cadrului de administrare a riscurilor al unei instituții [inclusiv în contextul procesului intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri (ICAAP) și al procesului intern de evaluare a adecvării lichidității la riscuri (ILAAP)]. Simulările de criză trebuie să sprijine diferite decizii și procese economice, precum și planificarea strategică, inclusiv planificarea capitalului și a lichidităților. Deciziile

⁴ Vezi și titlul II secțiunea 1 din Ghidul ABE privind guvernanta internă.

⁵ Vezi și titlul III secțiunea 8 din ghidul comun al ESMA și al ABE cu privire la evaluarea caracterului adecvat al membrilor organului de conducere și al persoanelor care dețin funcții cheie în temeiul Directivei 2013/36/UE și al Directivei 2014/65/UE.

trebuie să ia în considerare deficiențele, limitările și vulnerabilitățile din timpul simulării de criză.

30. Organul de conducere trebuie să ia în considerare rezultatele simulărilor de criză, în special în ceea ce privește limitările identificate, precum și vulnerabilitățile și deficiențele constatate, când stabilește strategia instituțiilor și când ia deciziile relevante care afectează planificarea capitalului, a lichidității, a redresării și a rezoluției.
31. Rezultatele simulărilor de criză (cantitative și calitative) trebuie utilizate ca date de intrare în procesul de stabilire a apetitului la risc și a limitelor unei instituții. În plus, acestea trebuie să constituie un instrument de planificare pentru a determina eficacitatea strategiilor de afaceri noi și a celor existente, precum și impactul lor asupra utilizării capitalului. Pentru a permite acest lucru, rezultatele esențiale ale unui exercițiu de simulare de criză trebuie să fie pierderi implicite, cerințe de capital și de lichiditate, precum și capital și lichidități disponibile.
32. Pentru a constitui o parte semnificativă a sistemului de administrare a riscurilor al unei instituții, simulările de criză trebuie efectuate cu o frecvență corespunzătoare. Această frecvență trebuie stabilită având în vedere domeniul de aplicare și tipul simulării de criză, natura, amploarea, mărimea și complexitatea instituției (principiul proporționalității), caracteristicile portofoliului, precum și schimbările produse la nivelul mediului macroeconomic sau al activităților economice ale instituției.

4.3 Infrastructură de date

33. Instituțiile trebuie să se asigure că programul de simulare de criză este susținut de o infrastructură adecvată a datelor.
34. Pentru a se asigura că a fost instituită o infrastructură adecvată a datelor, instituțiile, inclusiv cele fără importanță sistemică globală (G-SII), trebuie să depună eforturi pentru a ține cont, în măsura în care este necesar, de principiile pentru agregarea efectivă a datelor de risc și raportarea riscurilor prezentate de Comitetul de la Basel pentru supraveghere bancară⁶.
35. Instituțiile trebuie să se asigure că infrastructura lor de date are capacitatea de a acoperi nevoile de date extensive ale programului lor de simulare de criză și că dispun de mecanisme care să le asigure capacitatea permanentă de a efectua simulări de criză conform celor prevăzute în conformitate cu programul.
36. Instituțiile trebuie să se asigure că infrastructura de date permite atât flexibilitate, cât și niveluri adecvate de calitate și control.
37. Instituțiile trebuie să se asigure că infrastructura lor de date este proporțională cu mărimea, complexitatea și profilul lor de risc și de activitate și că permite efectuarea de simulări de criză care să acopere toate riscurile semnificative la care este expusă instituția.

⁶ <http://www.bis.org/publ/bcbs239.pdf>

38. Instituțiile trebuie să aloce suficiente resurse umane, financiare și materiale pentru a garanta dezvoltarea și întreținerea eficace a infrastructurii lor de date, inclusiv a sistemelor de tehnologie a informației.
39. De asemenea, instituțiile trebuie să considere infrastructura de date pentru simulări de criză ca parte a infrastructurii lor globale de tehnologie a informației și trebuie să acorde o atenție corespunzătoare planificării continuității activității, identificării investițiilor pe termen lung și altor procese IT.

Capacitățile de agregare a datelor în scopul simulării de criză

40. Instituțiile trebuie să întrețină și să asigure actualitatea unor date precise și fiabile privind riscurile pentru a efectua simulări de criză fiabile și trebuie, de asemenea, să instituie un proces special pentru agregarea și obținerea acestor date.
41. Instituțiile trebuie să se asigure că agregarea datelor privind riscurile se caracterizează prin precizie și integritate, integralitate, actualitate și adaptabilitate.
42. Instituțiile trebuie să se asigure că datele sunt agregate în mare parte în mod automat pentru a reduce la minimum probabilitatea de eroare. În special, trebuie instituit un sistem solid de reconciliere și de control.
43. Instituțiile trebuie să aibă capacitatea de a garanta integralitatea datelor privind riscurile. În acest scop, instituțiile trebuie să se asigure că datele privind riscurile acoperă integral și riscurile extrabilanțiere și că pot fi ușor de obținut la orice nivel al instituției. Importanța, din punctul de vedere al riscului existent și potențial, trebuie luată în considerare.
44. Instituțiile trebuie să fie în măsură să obțină în mod oportun informații agregate privind riscurile pentru a îndeplini toate cerințele de raportare pe tot parcursul procesului de simulare de criză, urmând diferite sisteme de asigurare a calității și de provocare; în acest scop, instituțiile trebuie să dezvolte o structură eficientă care să asigure actualitatea.
45. Instituțiile trebuie să fie în măsură să genereze date agregate pentru a răspunde unei serii ample de solicitări punctuale care apar atât ca urmare a nevoilor interne ale instituției, cât și din exterior, ca urmare a solicitărilor în materie de supraveghere.

Practici de raportare în scopul simulărilor de criză

46. Instituțiile trebuie să se asigure că procesul lor de raportare a riscurilor:
 - a) este susținut integral de capacități de agregare a datelor;
 - b) redă cu exactitate și precizie date agregate privind riscurile și reflectă riscul în mod exact;
 - c) acoperă toate riscurile semnificative și, în special, permite identificarea vulnerabilităților emergente care ar putea fi evaluate în continuare, chiar și în același exercițiu de simulare de criză;

- d) oferă sau este în măsură să ofere informații suplimentare cu privire la ipoteze principale, niveluri de toleranță sau limitări; și
- e) comunică informații în mod clar și concis, inclusiv informații semnificative adaptate la nevoile beneficiarilor.

4.4 Domeniul de aplicare și acoperirea simulărilor de criză

4.4.1 Cerințe generale

- 47. Simulările de criză trebuie să ia în considerare toate tipurile de riscuri semnificative ținând cont atât de activele, cât și de datoriile bilanțiere și extrabilanțiere ale unei instituții, inclusiv ale unor entități structurate relevante.
- 48. Simulările de criză trebuie să acopere riscuri la diferite niveluri în cadrul unei instituții. În acest sens, conform principiului proporționalității, domeniul de aplicare al simulărilor de criză poate varia de la analize simple de sensibilitate la nivel de portofoliu sau analize individuale la nivel de risc până la scenarii de simulări de criză complete la nivelul instituției.
- 49. Simulările de criză trebuie să țină cont de modificările produse la nivelul corelațiilor dintre tipurile de risc și factorii de risc la nivelul entităților individuale și la nivel de grup. Acestea trebuie, de asemenea, să țină cont de faptul că există o tendință de creștere a corelațiilor în perioadele de dificultate economică sau financiară și că se impun analize de la caz la caz pentru a se observa cum se comportă anumite corelări în anumite scenarii.

4.4.2 Simularea de criză la nivel de portofoliu și la nivelul de risc individual

- 50. Instituțiile trebuie să efectueze simulări de criză pentru fiecare portofoliu în parte, acoperind toate tipurile de risc care afectează portofoliile respective, utilizând atât analize de sensibilitate, cât și analize de scenariu. De asemenea, instituțiile trebuie să identifice factorii de risc și nivelul adecvat de criză al acestora, de câte ori este posibil, la nivelul fiecărui portofoliu.
- 51. Instituțiile trebuie să se asigure că supun simulării de criză portofolii și linii de activitate sau unități operaționale pentru identificarea concentrărilor în cadrul riscurilor și între riscuri, de exemplu, a concentrărilor de factori de risc comuni în cadrul și între diferitele tipuri de risc (inclusiv efectele de contagiune).
- 52. În mod specific, la examinarea concentrărilor dintre riscuri, instituțiile trebuie să agrege între tipurile de risc, în special riscul de piață și riscul de credit, pentru a înțelege mai bine potențialele concentrări de riscuri într-o situație de criză. Instituțiile trebuie să identifice posibile legături între expuneri care pot fi riscante în perioade de dificultate economică sau financiară și să pună la îndoială ipotezele privind relațiile și corelațiile între tipuri de riscuri într-o situație de criză.

4.4.3 Simularea de criză la nivelul instituției

53. Pentru a prezenta o imagine completă și holistică a riscurilor instituției, pe lângă simulările de criză la nivelul entităților individuale, trebuie efectuate simulări de criză și la nivel de grup și între portofolii și tipuri individuale de risc.
54. Trebuie ținut cont de faptul că:
- a) s-ar putea ca riscurile de la nivelul instituției să nu fie bine reflectate printr-o simplă agregare a simulărilor de criză pe portofolii, zone de risc individuale sau unități operaționale ale grupului;
 - b) corelările, compensarea expunerilor individuale și a concentrărilor pot duce fie la dubla contabilizare a riscurilor, fie la subestimarea impactului factorilor de risc supuși simulării de criză; și
 - c) este posibil să apară riscuri specifice de grup la nivelul instituției și, prin urmare, instituțiile trebuie să se asigure că toate riscurile semnificative și factorii de risc aferenți sunt identificați și la nivelul întregii instituții; în ceea ce privește riscurile la nivelul instituției, trebuie să se acorde o atenție deosebită concentrărilor de riscuri la nivel global.
55. Un grup sau o instituție care este activă pe plan internațional trebuie, să efectueze simulări de criză și la nivelul unităților operaționale din anumite regiuni geografice sau sectoare de activitate ori linii de activitate pentru țină cont de diferiți factori de risc din diferite societăți și regiuni.

4.5 Proportionalitate

56. Conform principiului proporționalității, programul de simulare de criză al unei instituții trebuie să fie în concordanță cu profilul individual de risc și cu modelul său de afaceri.
57. Instituțiile trebuie să țină cont de mărimea și organizarea lor internă, precum și de natura, amploarea și complexitatea activităților lor atunci când dezvoltă și implementează un program de simulare de criză. Instituțiile semnificative și instituțiile mai complexe, inclusiv la nivel consolidat, trebuie să dispună de programe de simulare de criză mai sofisticate, iar instituțiile și grupurile mici și cele mai puțin complexe (la nivel consolidat) pot implementa programe mai simple de simulare de criză.
58. În scopul aplicării principiului proporționalității și pentru a asigura o punere în aplicare în mod corespunzător a cerințelor, instituțiile și autoritățile competente trebuie să țină cont de următoarele criterii:
- a) mărimea, sub aspectul bilanțului total sau al cantității activelor deținute de instituție sau filialele ei în domeniul de aplicare al consolidării prudențiale;
 - b) prezența geografică a instituției și amploarea operațiunilor sale în fiecare jurisdicție;

- c) forma juridică și problema dacă instituția face parte dintr-un grup și, dacă da, evaluarea de proporționalitate efectuată pentru grupul respectiv;
- d) dacă instituția este cotate sau nu;
- e) dacă instituția este autorizată să folosească modele interne pentru măsurarea cerințelor de capital (de exemplu, abordarea bazată pe modele interne de rating - IRB);
- f) tipul de activitate și servicii autorizate (de exemplu împrumuturi și depozite, activități bancare de investiții);
- g) modelul de afaceri și strategia aferente; natura și complexitatea activităților economice, precum și structura organizatorică;
- h) strategia de risc, apetitul la risc și profilul de risc efectiv al instituției, ținându-se cont, de asemenea, de rezultatul evaluării anuale a adecvării capitalului;
- i) structura de proprietate și de finanțare a instituției;
- j) tipul de clienți (de exemplu, retail, societăți comerciale, instituționale, întreprinderi mici, entități publice) și complexitatea produselor sau a contractelor;
- k) procesele, serviciile și activitățile externalizate, precum și canalele de distribuție ale acestora;
- l) sistemele de tehnologie a informației existente, inclusiv sistemele de asigurare a continuității TI și măsuri de externalizare în acest domeniu, de exemplu cloud computing.

4.6 Tipuri de simulare de criză

4.6.1 Cerințe generale

- 59. Structura, complexitatea și nivelul de detaliu specifice ale metodologiilor de simulare de criză trebuie să corespundă naturii, amplitudinii și mărimii instituției, precum și complexității și gradului de risc al activităților sale economice. Acestea trebuie să țină cont de strategia și modelul de afaceri, precum și de caracteristicile portofoliului instituției.
- 60. Instituțiile trebuie să țină cont de stadiul din cadrul ciclului economic atunci când concep metodologii de simulare de criză, inclusiv de scenariul și necesitatea unor posibile acțiuni de gestionare.
- 61. Instituțiile trebuie să identifice mecanisme adecvate, reprezentative și solide pentru traducerea factorilor de risc în parametri de risc interni relevanți [probabilitatea de nerambursare (PD), pierderea în caz de nerambursare (LGD), eliminarea din bilanț, marjele de ajustare a valorii juste etc.] care oferă o imagine asupra riscurilor la nivel de instituție și de grup.

62. Legătura dintre factorii de risc de criză și parametrii de risc nu trebuie să se bazeze doar pe experiența și pe analiza istorică instituțională, ci trebuie completată, dacă este posibil și adecvat, cu valori de referință din surse externe și, dacă este posibil, din instrucțiuni ale supraveghetorului .
63. Datorită complexității pe care o implică modelarea factorilor/scenariilor de risc ipotetice sau bazate pe macroeconomie, instituțiile trebuie să cunoască modelul de risc implicat și să se asigure că la stabilirea acestor factori/scenarii au fost îndeplinite următoarele acțiuni:
- a) s-a efectuat o expertiză periodică și suficient de conservatoare a ipotezelor și a mecanicii modelului și a fost urmată o abordare conservatoare în materie de modelare pentru a reflecta riscul de model;
 - b) s-a aplicat un grad suficient de conservare, după caz, când s-au emis ipoteze dificil de măsurat cantitativ (de exemplu, diversificare, prognozarea creșterii exponențiale, previzionarea taxelor, puncte de vedere anticipative ale conducerii) dar care pot avea un impact asupra rezultatelor modelului (de exemplu, rezultatele modelelor de venituri nete înainte de provizionare trebuie să se bazeze pe un sprijin statistic suficient, precum și pe considerații economice); și
 - c) relațiile și sensibilitățile rezultatelor obținute cu privire la ipoteze au fost recunoscute, iar impactul lor este evaluat periodic.
64. Deficiențele modelelor și ale mecanismelor care asociază factorii de risc cu pierderile sau cu parametrii de risc crescut trebuie înțelese, comunicate în mod clar și luate în considerare la interpretarea rezultatelor. Modelele trebuie să țină cont de interacțiunile dintre solvabilitate și lichiditățile de finanțare și costurile de finanțare pentru a nu subestima la nivel sistemic și în mod semnificativ impactul unui șoc. Dacă este posibil, trebuie comparate rezultatele pentru diferite abordări ale modelării (de exemplu, în ceea ce privește modelele de venituri nete înainte de provizionare, trebuie să fie disponibilă o comparație între modelul utilizat și alte abordări posibile, precum și justificarea respingerii lor). Aceste legături trebuie să se bazeze pe modele statistice solide. Însă, dacă disponibilitatea sau calitatea datelor ori întreruperile structurale ale datelor istorice nu permit realizarea de estimări semnificative (de exemplu, în ceea ce privește modelele de venituri nete înainte de provizionare, trebuie să existe date istorice care să acopere un ciclu al ratei dobânzii și un ciclu economic, precum și informații privind modificările produse la nivelul strategiei de afaceri și al structurii organizatorice), analizele cantitative trebuie să fie susținute de aprecieri calitative ale experților. Chiar și în cazul în care procesul de modelare aferent este solid, aprecierile experților trebuie să joace un rol în reexaminarea rezultatelor modelelor.
65. Instituțiile trebuie să evalueze posibile interacțiuni neliniare între factorii de risc și parametrii de risc în condiții de criză.

4.6.2 Analiza sensibilității

66. Instituțiile trebuie să efectueze analize de sensibilitate la nivelul expunerilor individuale, al portofoliilor sau al unităților operaționale, la nivel de instituție, precum și pentru anumite tipuri de riscuri în funcție de complexitatea lor. Instituțiile trebuie să aprecieze nivelul de agregare la care analizele de sensibilitate sunt semnificative sau chiar fezabile. Apelarea la aprecieri ale experților trebuie clarificată în detaliu de câte ori este cazul.
67. Instituțiile trebuie să identifice factorii de risc relevanți la diferite niveluri de aplicare a cerințelor prudențiale și între diferite portofolii, unități operaționale și locații geografice. Instituțiile trebuie să se asigure că sunt acoperite toate tipurile relevante de factori de risc, inclusiv variabilele macroeconomice și macrofinanciare, aspectele statistice ale parametrilor de risc (cum ar fi volatilitatea parametrilor PD) și factorii idiosincratice, cum ar fi riscurile operaționale.
68. Instituțiile trebuie să definească factorii de risc identificați utilizând diferite grade de severitate ca o etapă importantă a analizei lor pentru a identifica neliniaritățile și efectele de prag, de exemplu valorile critice ale factorilor de risc dincolo de care se accelerează răspunsurile la situații de criză.
69. În cazul în care există incertitudini cu privire la soliditatea dependenței estimate între factorii de risc macroeconomici/macrofinancieri și parametrii de risc sau este necesar să se valideze rezultatele unor analize mai cuprinzătoare ale scenariilor, instituțiile trebuie să depună eforturi pentru a se asigura că se efectuează și analize de sensibilitate, subliniind aspectele statistice ale parametrilor de risc ai portofoliului, în funcție de distribuțiile istorice completate de ipoteze ipotetice (de exemplu, în ceea ce privește volatilitățile viitoare).
70. Analizele privind factorii de risc unic trebuie să fie completate de analize simple privind factori de risc multipli, în care să se presupună că apar riscuri combinate, fără a defini neapărat un scenariu.
71. Instituțiile trebuie să țină o listă a factorilor de risc identificați.

4.6.3 Analiza pe bază de scenarii

72. Instituțiile trebuie să se asigure că analizele pe bază de scenarii constituie o parte esențială a programelor lor de simulare de criză.
73. Structura scenariilor de simulare de criză nu trebuie să se bazeze numai pe evenimente istorice, ci trebuie să ia în considerare și scenarii ipotetice bazate pe evenimente non-istorice. Instituțiile trebuie să se asigure că structurile scenariilor sunt anticipative și țin cont de schimbările sistematice și specifice instituției produse în prezent și în viitorul previzibil. În acest scop, instituțiile trebuie să depună eforturi pentru a recurge la date externe din medii de risc similare relevante pentru instituțiile cu modele de afaceri similare. Instituțiile trebuie să utilizeze date

care sunt relevante și disponibile. Datele relevante pot fi interne și/sau externe și includ analize comparative și instrucțiuni ale supraveghetorului.

74. Trebuie avut în vedere elaborarea unei serii de scenarii pentru a cuprinde diferite evenimente și grade de severitate atunci când este relevant și fezabil.
75. Instituțiile trebuie să se asigure că scenariile lor de simulare de criză îndeplinesc cel puțin următoarele cerințe:
- a) abordează factorii de risc principali la care ar putea fi expusă instituția; în această privință, rezultatele obținute în urma analizelor privind factorii de risc unic, care sunt prevăzute a furniza informații cu privire la sensibilitatea la factorii de risc unic, trebuie utilizate pentru a identifica scenarii care includ o simulare de criză a unui set combinat de factori de riscuri foarte plauzibili; niciun factor de risc semnificativ nu trebuie omis de la simularea de criză sau neanalizat;
 - b) abordează vulnerabilitățile majore specifice instituției, rezultate din caracteristicile regionale și sectoriale ale unei instituții și din expunerile produselor sau ale liniilor de activitate specifice ale acestora, precum și din politicile sale de finanțare: trebuie să se identifice a priori riscurile de concentrare și de corelare atât în cadrul unui risc, cât și între riscuri.
 - c) includ o descriere coerentă a scenariului, care să acopere toți factorii principali de risc, precum și dezvoltarea (în perspectivă) a acestora pe baza evenimentelor declanșatoare multiple (și anume, politica monetară, evoluțiile din sectorul financiar, prețurile mărfurilor, evenimentele politice și catastrofele naturale); instituțiile trebuie să se asigure că descrierea scenariului este plauzibilă și necontradictorie atunci când se presupune variația combinată a factorilor de risc și reacția aferentă a participanților pe piață; și, în cazul în care anumiți factori de risc sunt excluși din descrierea scenariului, instituțiile trebuie să se asigure că această excludere este pe deplin justificată și documentată;
 - d) sunt coerente la nivel intern, astfel încât să se asigure faptul că factorii de risc identificați se comportă în mod consecvent cu alți factori de risc într-un eveniment de criză și că acestea conțin estimări și ipoteze explicite privind structura de dependență între principalii factori de risc aferenți; este important să fie explorate variațiile combinate ale factorilor de risc, care pot să pară contradictorii, pentru a identifica sensibilități noi;
 - e) țin seama de inovație și, în mod specific, de evoluțiile tehnologice sau de produsele financiare sofisticate fără a omite interacțiunea lor cu produse mai tradiționale; și
 - f) se asigură că factorii de risc în condiții de criză se translatează în parametri de risc coerenți la nivel intern.
76. Instituțiile trebuie să stabilească orizontul de planificare a simulărilor de criză în funcție de scopul exercițiului, caracteristicile portofoliului instituției, cum ar fi scadența acestuia, și lichiditatea pozițiilor supuse simulării de criză, după caz, precum și profilul de risc. Simulările de

criză pentru solvabilitate și simulările de criză pentru lichiditate necesită orizonturi de planificare și scenarii diferite.

77. Instituțiile trebuie să se asigure că:

- a) simulările de criză țin cont, în mod explicit, de interdependențele dinamice, de exemplu între regiuni economice și sectoare economice, inclusiv sectorul financiar;
- b) scenariul general ține cont de dinamica sistemului, de exemplu, închiderea anumitor piețe și concentrări ale riscurilor într-o întreagă clasă de active (de exemplu, credite ipotecare); și
- c) se acoperă dinamica unui feedback negativ cauzat de factori cum ar fi interacțiunile dintre evaluări, pierderi și cerințele de marjă.

78. Instituțiile trebuie să efectueze evaluări calitative ale efectelor secundare sau de feedback ale simulării de criză la nivel individual, după caz, și, în special, dacă nu se poate stabili o estimare cantitativă solidă. De exemplu, o anumită instituție ar putea crea unele ajustări de preț sau de volum pentru a lua în considerare unele efecte strategice (de exemplu, nivelul strategiei de creditare) și a asigura o reacție internă la un scenariu.

4.6.4 Severitatea scenariilor

79. Instituțiile trebuie să se asigure că simulările de criză se bazează pe scenarii grave, dar plauzibile, și gradul de severitate trebuie să reflecte scopul simulării de criză. În acest scop, simulările de criză trebuie să fie:

- a) semnificative în ceea ce privește abordarea riscurilor relevante pentru instituție în vederea promovării stabilității instituției în condiții nefavorabile și, în cazul băncilor de importanță sistemică, și a sistemului financiar în toate punctele din ciclul economic și în contextul fluctuațiilor pieței, inclusiv ale piețelor de finanțare; și
- b) aplicate în mod consecvent la nivelul instituției, recunoscând că impactul unor scenarii identice nu este neapărat sever pentru toate liniile de activitate.

80. Instituțiile trebuie să se asigure că sunt examinate diferite grade de severitate atât pentru analiza de sensibilitate, cât și pentru scenariul de simulare de criză care acoperă cel puțin un declin economic sever, în scopul evaluării adecvării capitalului și planificării capitalului.

81. Instituțiile trebuie să se asigure că severitatea este stabilită ținând cont de vulnerabilitățile specifice ale fiecărei instituții la un anumit scenariu, pe baza modelului său de afaceri (de exemplu, expunerea la piețe internaționale). Instituțiile trebuie să-și dezvolte propriile scenarii și nu trebuie să depindă de scenarii ale autorităților de supraveghere. La evaluarea severității unui scenariu, instituția trebuie să cunoască dinamica mediilor de risc și a experiențelor instituțiilor cu modele de afaceri similare.

82. Instituțiile trebuie să se asigure că scenariile lor evaluează variațiile absolute și cele relative ale factorilor de risc. Într-un scenariu absolut, gradul de severitate trebuie să fie determinat de o

variație directă a factorului de risc și să nu depindă de nivelul actual. Într-un scenariu relativ, gradul de severitate trebuie să depindă de nivelul actual și de situația economică (de exemplu, creșterea PIB-ului scade cu 2 %, mai exact o variație relativă față de nivelul absolut). De exemplu, o variație relativă negativă de 2 % a PIB, de la un punct de pornire cu o deviație PIB pozitivă considerabilă (adică PIB-ul actual este cu mult peste PIB-ul structural), nu va duce neapărat la un efect de criză severă asupra PIB-ului în termeni absoluți/de nivel. De asemenea, cu cât situația economică actuală este mai gravă încă de la început, cu atât este mai severă simularea de criză a unui scenariu relativ. Instituțiile trebuie să se asigure că alegerea scenariului este suficient de severă atât în termeni relativi, cât și în termeni absoluți. Atât alegerea, cât și impactul acesteia asupra gradului de severitate trebuie justificate și documentate.

83. Pentru a evalua gradul adecvat de severitate a scenariilor, instituțiile trebuie, de asemenea, să le compare cu scenariile evidențiate în simulările lor de criză în sens invers, analizând implicațiile specifice ale structurii simulării de criză în sens invers pentru plauzibilitatea scenariului.

4.6.5 Simularea de criză în sens invers

Cerințe

84. În cadrul programului de simulare de criză instituțiile trebuie să efectueze simulări de criză în sens invers adecvate, având aceeași guvernantă, o infrastructură eficientă și standarde de calitate, și să completeze alte tipuri de simulări de criză, ținând seama de natura, dimensiunea, amploarea și complexitatea activităților economice și a riscurilor. Instituțiile mici și cele mai puțin complexe se pot axa mai mult pe aspectele calitative ale simulărilor de criză în sens invers, în timp ce pentru instituțiile mai mari sau mai complexe se impun tehnici de simulare de criză în sens invers mai sofisticate. Simulările de criză în sens invers trebuie definite clar în ceea ce privește responsabilitățile și resursele alocate și trebuie sprijinite de o infrastructură adecvată și flexibilă, precum și de politici și proceduri scrise. Simulările de criză în sens invers trebuie efectuate în mod regulat de toate tipurile de instituții și la același nivel de aplicare ca și ICAAP și ICLAAP (de exemplu, la nivelul instituției și acoperind toate tipurile de risc relevante).
85. Instituțiile trebuie să includă scenarii identificate prin testele de simulare de criză în sens invers pentru a completa seria de scenarii de simulare de criză pe care le efectuează și, în scopuri de comparație, pentru a evalua severitatea globală, permițând identificarea unor scenarii severe, dar totuși plauzibile. Simulările de criză în sens invers trebuie să fie utile pentru evaluarea severității scenariilor de simulare de criză privind ICAAP și ILAP. Severitatea scenariilor de simulare de criză în sens invers poate fi, de asemenea, evaluată prin comparație, printre altele, cu scenariile istorice sau alte scenarii de supraveghere disponibile public.
86. Atunci când efectuează simulări de criză în sens invers, instituțiile trebuie, de asemenea, să examineze dacă intrarea în dificultate a uneia sau mai multora dintre contrapărțile lor majore sau o perturbare semnificativă a pieței rezultată din intrarea în dificultate a unui participant important pe piață (în mod separat sau combinat) ar produce rezultatul predefinit.

Utilizarea simulării de criză în sens invers

87. Instituțiile trebuie să utilizeze simulările de criză în sens invers ca instrument regulat de administrare a riscurilor pentru a-și îmbunătăți gradul de cunoaștere a vulnerabilităților actuale și potențiale, adăugând valoare la procesul de administrare a riscurilor al instituțiilor. Principiul proporționalității se aplică în toate aspectele legate de utilizarea simulărilor de criză în sens invers. Instituțiile trebuie, de asemenea, să examineze dacă rezultatul predefinit al simulărilor de criză în sens invers poate fi produs ca urmare a altor împrejurări decât cele analizate în simularea de criză.
88. În cadrul planificării activității și al gestionării riscurilor, instituțiile trebuie să recurgă la simulări de criză în sens invers pentru a înțelege viabilitatea și durabilitatea modelelor de afaceri și a strategiilor lor, precum și pentru a identifica situațiile în care acestea ar intra sau ar fi susceptibile să intre în dificultate în sensul articolului 32 din Directiva 2014/59/UE. Este important ca instituțiile să identifice indicatori care să producă alerte atunci când un scenariu se transformă în realitate. În acest scop, instituțiile trebuie:
- a) să identifice rezultatul predefinit care urmează să fie supus simulării (de exemplu, al unui model de afaceri care devine neviabil);
 - b) să identifice posibile circumstanțe nefavorabile care le-ar expune la vulnerabilități severe și ar cauza un rezultat predefinit;
 - c) să evalueze (în funcție de mărimea instituției, precum și de natura, amploarea, complexitatea și gradul de risc al activităților sale economice) probabilitatea unor evenimente incluse în scenariile care duc la rezultatul predefinit; și
 - d) să adopte măsuri, procese, sisteme sau alte măsuri eficiente pentru a preveni sau a atenua riscurile și vulnerabilitățile identificate.
89. Instituțiile trebuie să recurgă la simulările de criză în sens invers în procesul de planificare și cel de decizie, precum și pentru a reexamina modelele de afaceri și strategiile în vederea identificării și analizării a ceea ce ar putea determina caracterul neviabil al modelelor lor de afaceri, cum ar fi evaluarea atât a capacității de a genera venituri în decursul următoarelor luni, cât și a sustenabilității strategiei de a genera venituri pe o perioadă mai lungă, pe baza planurilor strategice și a previziunilor financiare. Se așteaptă implicarea organului de conducere și a conducerii superioare pe tot parcursul procesului.
90. În cazul în care din simulările de criză în sens invers reiese că pentru o instituție riscul de eșec în ceea ce privește modelul de afaceri este inacceptabil de mare și inconsecvent cu apetitul la risc al acesteia, instituția trebuie să planifice măsuri de prevenire sau de atenuare a unui astfel de risc, ținând cont de timpul pe care trebuie să-l aibă la dispoziție instituția pentru a reacționa la aceste evenimente și a aplica măsurile respective. În cadrul acestor măsuri, instituția trebuie să analizeze dacă se impune modificarea modelului său de afaceri. Aceste măsuri derivate din simulări de criză în sens invers, inclusiv orice modificări aduse planului de afaceri al instituției, trebuie documentate în detaliu în documentația ICAAP a instituției.

91. Instituțiile cu anumite modele de afaceri, de exemplu firmele de investiții, trebuie să utilizeze simulări de criză pentru a explora vulnerabilitățile lor la evenimente extreme, în special în cazul în care riscurile acestora nu sunt reflectate suficient prin scenarii de criză mai tradiționale (de exemplu, solvabilitate și lichiditate) bazate pe șocuri macroeconomice.
92. Instituțiile care utilizează modele interne pentru riscul de credit, riscul de credit al contrapărții și riscul de piață, atunci când efectuează simulări de criză în sens invers, în conformitate cu articolele 177, 290 alineatul (8) și 368 alineatul (1) litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013, trebuie să depună eforturi pentru a identifica scenarii severe, dar plauzibile, care ar putea duce la rezultate negative semnificative și care ar putea afecta viabilitatea globală a unei instituții. Instituțiile trebuie să considere aceste simulări de criză în sens invers ca fiind o completare esențială a modelelor lor interne pentru calcularea cerințelor de capital și drept un instrument regulat de administrare a riscurilor pentru a identifica eventualele deficiențe ale acestor modele interne. În scenarii de criză severe, chiar dacă acest lucru nu trebuie considerat neapărat un indiciu al faptului că modelarea datelor de intrare în formula IRB este inadecvată, riscul de model va crește și poate duce la un eșec în ceea ce privește previzibilitatea modelului.
93. Instituțiile trebuie să efectueze analize calitative prin elaborarea unei descrieri bine definite a simulării de criză în sens invers și printr-o înțelegere clară a feedback-ului și efectelor neliniare ale acesteia, ținând seama de dinamica riscului, precum și de combinațiile și interacțiunile dintre tipurile de riscuri și în cadrul acestora. Atunci când elaborează o descriere bine definită, o instituție trebuie să aibă în vedere evenimente exogene externe, cum ar fi evenimentele economice, un accident industrial, evenimentele politice, cauzele de contencios și evenimentele naturale, precum și factori de risc precum riscurile operaționale, concentrarea și corelațiile, riscurile reputaționale și pierderea încrederii, precum și combinații ale acestor evenimente și factori. Implicarea corespunzătoare a organului de conducere al instituției în discuțiile legate de descriere este fundamentală, ținând cont de posibilele vulnerabilități specifice și de impactul asupra întregii instituții.
94. Instituțiile trebuie să efectueze analize cantitative și mai sofisticate, ținând cont de mărimea instituției, precum și de natura, amploarea, complexitatea și gradul de risc al activităților sale economice, atunci când stabilesc niveluri specifice ale pierderilor sau alte tipuri de efecte negative asupra capitalului și lichidității acestora (de exemplu, accesul la finanțare, în special la creșterea costurilor de finanțare) ori situația financiară globală. Instituțiile trebuie să acționeze invers, în mod cantitativ, pentru a identifica factorii de risc, precum și amplitudinea necesară a modificărilor, care ar putea cauza o astfel de pierdere sau impact negativ (de exemplu, definirea nivelului corespunzător de pierdere sau a altei măsuri de interes din bilanțul instituției financiare, cum ar fi ratele de acoperire a capitalului sau resursele de finanțare). Instituțiile trebuie să înțeleagă și să documenteze în detaliu factorii determinanți ai riscului (de exemplu, stabilirea rezultatului pentru selecțiile exacte ale factorilor au avut cel mai mare impact asupra extremității portofoliului), principalele linii de activitate și o descriere clară și coerentă în ceea ce privește punctele slabe și scenariile aferente (de exemplu, cu privire la ipotezele subiacente și sensibilitatea rezultatelor la ipotezele respective în timp) care determină rezultatele predefinite și lanțul evenimentelor, precum și desfășurarea probabilă a acestora (de exemplu,

factorii cei mai importanți pot fi corelați cu variabile macroeconomice în funcție de combinațiile pentru o anumită pierdere/capital-țintă dintr-un portofoliu), identificând vulnerabilitățile ascunse (de exemplu, corelări și concentrări ascunse) și efectele care se suprapun.

95. Dacă este cazul, instituțiile trebuie să recurgă la analize de sensibilitate ca punct de pornire pentru simulările de criză în sens invers, de exemplu, prin trecerea unuia sau mai multor parametri relevanți la una dintre extreme pentru a ajunge la rezultatele predefinite. O instituție trebuie să aibă în vedere diverse analize de sensibilitate inversă pentru riscul de credit (de exemplu, câți clienți mari trebuie să intre în stare de nerambursare înainte de pierderea capitalului care absoarbe pierderile), riscul de piață, riscul de lichiditate (de exemplu, simulare de criză pentru depozitele din sectorul retail și circumstanțele care ar epuiza rezervele de lichidități ale instituției) și riscul operațional, printre alte riscuri, precum și o analiză combinată în care toate riscurile sunt acoperite simultan. Cu toate acestea, o instituție nu trebuie să utilizeze în principal o analiză de sensibilitate și indicatori simpli pentru a identifica scenariul relevant pentru simularea de criză în sens invers. Analiza calitativă trebuie să ducă la identificarea scenariului relevant, combinând aprecierile experților din diferite domenii de activitate, întrucât gândirea ar putea fi metoda cea mai eficace de a preveni eșecul unui model de afaceri. Trebuie efectuată o simulare de criză comună pentru toți parametrii de risc relevanți utilizând aspecte statistice (de exemplu, volatilitatea factorilor de risc în concordanță cu observațiile istorice completate de ipoteze ipotetice, dar plauzibile). Plauzibilitatea schimbărilor de parametri care se impun pentru a ajunge la rezultatul predefinit, oferă o primă idee despre posibilele vulnerabilități din instituție. Pentru a evalua plauzibilitatea, trebuie aplicate, printre altele, distribuții ale probabilităților istorice (multivariată) ajustate, acolo unde se consideră necesar, în funcție de aprecierile experților. Analizele și evaluările calitative, care combină aprecieri ale experților din diferite domenii de activitate, trebuie să îndrume către identificarea de scenarii relevante.
96. Instituțiile trebuie să utilizeze simulări de criză în sens invers ca instrument pentru a culege informații în scenarii care implică combinații ale simulărilor de criză pentru solvabilitate și lichiditate, atunci când modelarea tradițională poate eșua în a surprinde aspecte complexe din situații reale. Instituțiile trebuie să utilizeze simulările de criză în sens invers pentru a-și reexamina planurile de capital și de lichiditate. După caz, instituțiile trebuie să identifice și să analizeze situații care pot agrava un eveniment de criză pentru lichiditate și să transforme un astfel de eveniment într-un eveniment de criză pentru solvabilitate și invers, și, în cele din urmă, într-un eșec economic. Instituțiile trebuie să depună eforturi pentru a aplica simularea de criză în sens invers în mod integrat pentru riscurile la adresa capitalului sau a lichidității, în vederea îmbunătățirii înțelegerii și gestionării riscurilor aferente în situații extreme.

Acțiuni de redresare și planificarea redresării

97. Instituțiile trebuie să elaboreze scenarii de dificultate macroeconomică și financiară mare, care să varieze în ceea ce privește gradul lor de severitate (inclusiv evenimente la nivel de sistem, simulări de criză la nivelul entității juridice și la nivelul grupului), care să fie utilizate în planurile de redresare în temeiul articolului 5 alineatul (6) din Directiva privind redresarea și rezoluția

instituțiilor bancare (BRRD) și al ghidului EBA/GL/2014/06, și să utilizeze simulări de criză în sens invers specifice pentru elaborarea de scenarii „aproape în stare de nerambursare” (o instituție aproape de intrare în dificultate, dar nu mai mult de atât) și ca date de intrare pentru a justifica și a testa eficiența și eficacitatea acțiunilor lor de redresare și a planificarea redresării, precum și să analizeze sensibilitățile din jurul ipotezelor aferente. Astfel de scenarii „aproape în stare de nerambursare” trebuie să identifice și să descrie punctul care poate face ca modelul de afaceri al unei instituții sau al unui grup să devină neviabil, cu excepția cazului în care s-ar pune în aplicare cu succes acțiuni de redresare. Scenariile trebuie să permită estimarea rezultatelor și adecvarea tuturor opțiunilor de redresare disponibile. Terminologia utilizată în descrierea scenariilor de redresare trebuie să contribuie la stabilirea opțiunilor de redresare care au fost supuse simulării în cadrul unor scenarii de simulare de criză specifice. Descrierea trebuie să fie suficient de detaliată, atât printr-un set de ipoteze cantitative, cât și o descriere calitativă, pentru a stabili dacă scenariul este relevant pentru instituție și cât de sever este. Evenimentele trebuie descrise într-o succesiune logică, iar ipotezele care stau la baza principalilor factori determinanți [de exemplu, venitul net, activele ponderate în funcție de risc (RWA), capitalul] trebuie stabilite foarte clar. Scenariile trebuie să țină cont și de o posibilă estimare a efectelor încrucișate ale executării diferitelor opțiuni din planul de redresare în același scenariu de criză. De asemenea, scenariile trebuie să permită o înțelegere a modului în care se desfășoară evenimentele prin furnizarea unui calendar adecvat în care să se specifice clar momentul în care vor fi elaborate anumite acțiuni (cu implicații pentru credibilitatea și fezabilitatea acestora). Scopul acestui exercițiu este de a testa eficacitatea opțiunilor de redresare ale instituției în ceea ce privește restabilirea solidității financiare și a viabilității atunci când instituția ajunge în astfel de situații de criză severă.

98. Din cauza obiectivelor diferite ale celor două seturi de simulări de criză în sens invers, simulările de criză pentru ICAAP și ILAAP și planificarea redresării nu trebuie să fie interconectate, ci comparate unele cu altele.
99. Instituțiile trebuie să utilizeze simulările de criză în sens invers pentru a sprijini elaborarea, evaluarea și calibrarea scenariilor „aproape de nerambursare” utilizate pentru planificarea redresării.
100. Instituțiile trebuie să utilizeze simulări de criză în sens invers pentru a identifica factorii de risc și, mai mult, pentru a înțelege și a descrie scenariile care ar culmina cu o situație „aproape de nerambursare”, evaluând acțiunile de redresare eficace care pot fi puse în aplicare în mod credibil, fie în prealabil, fie pe măsură ce se elaborează factorii de risc sau scenariile.
101. Simulările de criză în sens invers trebuie să contribuie la scenariile privind planul de redresare prin utilizarea unei descrieri dinamice și cantitative a scenariilor, care să cuprindă:
 - a) factorii declanșatori ai redresării (și anume, momentul în care instituția ar introduce acțiuni de redresare în scenariul ipotetic);

- b) acțiunile de redresare necesare și eficacitatea preconizată a acestora, inclusiv metoda de evaluare a eficacității respective (și anume, indicatori care trebuie monitorizați pentru a se ajunge la concluzia că nu se mai impun măsuri suplimentare);
- c) calendarul și procesul adecvate care se impun pentru aceste acțiuni de redresare; și
- d) în cazul unor noi crize, literele (b) și (c) pentru eventualele acțiuni de redresare suplimentare necesare pentru abordarea riscurilor reziduale.

4.7 Domenii individuale de risc

102. Instituțiile trebuie să se asigure că simularea de criză pentru riscul individual este proporțională cu natura, dimensiunea și complexitatea activității și a riscurilor.

103. Instituțiile trebuie să țină cont, la nivel individual, de impactul efectelor secundare asupra riscului individual în cazul simulării de criză.

4.7.1 Riscul de credit și de contrapartidă

104. Instituțiile trebuie să analizeze cel puțin:

- a) capacitatea unui debitor de a-și rambursa obligațiile, de exemplu, PD;
- b) rata de recuperare în cazul neîndeplinirii obligațiilor de plată ale debitorului, inclusiv deteriorarea valorilor garanțiilor sau a bonității furnizorului garanției, de exemplu, LGD; și
- c) dimensiunea și dinamica expunerii la riscul de credit, inclusiv efectul angajamentelor neutilizate din partea debitorilor, cum ar fi valoarea expunerii la riscul de credit (EAD).

105. Instituțiile trebuie să se asigure că simulările lor de criză pentru riscul de credit la nivelul instituției acoperă toate pozițiile lor din portofoliul bancar și portofoliul de tranzacționare, inclusiv pozițiile de acoperire împotriva riscurilor și expunerile față de casele centrale de compensare.

106. Instituțiile trebuie să depună eforturi pentru a determina factori specifici de risc și a prezenta, cu titlu preliminar, modul în care acești factori pot afecta totalul pierderilor lor de risc de credit și cerințele de capital. Instituțiile trebuie să depună eforturi pentru a efectua respectiva determinare pe o clasă de expuneri în funcție de clasa de expuneri (de exemplu, factorii relevanți pentru credite ipotecare ar putea fi diferiți de cei relevanți pentru clasele de active față de societăți).

107. Instituțiile trebuie să se asigure că riscul de credit este evaluat la diferite niveluri ale scenariilor de șoc, de la analize de sensibilitate simple la simulări de criză la nivelul instituției sau la simulări de criză la nivelul grupului, în special:

- a) scenarii de șoc la nivelul pieței (de exemplu, o încetinire bruscă a economiei, care afectează calitatea portofoliului pentru toți creditorii);

- b) scenarii de șoc specifice contrapărților și idiosincratice (de exemplu, falimentul celui mai mare creditor bancar);
 - c) scenarii de șoc pe sectoare și regiuni; și
 - d) o combinație a celor de mai sus.
108. Instituțiile trebuie să supună factorii de risc la analize de sensibilitate, care, la rândul lor, trebuie să furnizeze informații contextuale cantitative pentru conceperea scenariilor.
109. Instituțiile trebuie să aplice orizonturi de planificare diferite când își aplică scenariile de criză. Orizontul de planificare trebuie să varieze între durate scurte overnight (efecte unice) până la durate mai lungi (de exemplu, o încetinire a creșterii economice).
110. Când se efectuează simulări de criză pentru valori ale garanțiilor financiare, instituțiile trebuie să identifice condițiile care ar influența negativ valoarea realizabilă a garanțiilor reale, inclusiv deteriorarea calității creditului emitenților de garanții reale sau lipsa de lichiditate de pe piață.
111. În structurarea scenariilor, instituțiile trebuie să aibă în vedere impactul evenimentelor de criză asupra altor tipuri de risc, de exemplu riscul de lichiditate și riscul de piață, precum și posibilitatea de efecte de propagare între instituții.
112. Instituțiile trebuie să cuantifice impactul scenariului în ceea ce privește pierderile din credite (adică provizioanele), expunerile la risc, veniturile și cerințele de fonduri proprii. În plus, instituțiile trebuie să aibă capacitatea de a cuantifica astfel de impacturi la nivel de segmente/portofolii relevante.
113. Instituțiile trebuie să aibă în vedere, de câte ori este posibil, următorii parametri relevanți: PD, LGD, EAD, pierderea așteptată (EL) și valoarea expunerii la risc, precum și impactul asupra pierderilor din credite și a cerințelor de fonduri proprii.
114. Pentru estimarea pierderilor viitoare în simulările de criză, instituțiile trebuie, dacă este cazul, să recurgă la parametri de risc de credit diferiți de cei aplicați la calcularea cerințelor de capital, care sunt, de obicei, parametri pe parcursul ciclului sau parametri hibridi (o combinație de parametri pe parcursul ciclului și de parametri la un anumit moment de timp) pentru PD și în condiții de declin economic în cazul LGD. În special, instituțiile trebuie, dacă este cazul, să aplice estimări în funcție de parametri bazați pe un moment de timp în concordanță cu severitatea scenariului în vederea estimării pierderilor din credite.
115. Pentru calcularea EAD, o instituție trebuie să aibă în vedere, de asemenea, un factor de conversie a creditului (CCF) și, în special, efectul capacității juridice a instituției de a anula în mod unilateral sumele neutilizate ale facilităților de credit angajante, în special în condiții de criză.

116. Instituțiile trebuie să aplice, dacă este cazul, abordări ale modelului intern privind riscul de credit care să testeze relațiile și datele istorice, precum și simulări ale migrațiilor calității creditului între categoriile de expuneri pentru a asigura o estimare a pierderilor.
117. Când își evaluează riscul la contrapărțile care folosesc leverage sau la entitățile din sistemul bancar paralel, instituțiile trebuie să țină cont de concentrările de riscuri și nu trebuie să presupună existența de garanții sau reînnoirea permanentă a contractelor în marjă, care s-ar putea să nu fie disponibile în caz de șocuri severe pe piață. Instituțiile trebuie să depună eforturi pentru a surprinde în mod adecvat astfel de riscuri privind evenimente extreme corelate.

4.7.2 Securitizare

118. Instituțiile trebuie să ia în considerare riscurile din securitizare generate de produse structurate de credit, generate de obicei prin restructurarea fluxurilor de numerar dintr-un portofoliu de active în diferite tranșe sau titluri garantate cu active, ținând cont de diferitele poziții pe care le pot avea instituțiile în procesul de securitizare, acționând în calitate de inițiator, sponsor sau investitor.
119. Instituțiile trebuie să se asigure că simularea de criză pentru activele securitizate abordează riscul de credit al portofoliului de active suport, inclusiv riscul de nerambursare, corelațiile la nivelul nerambursării, care pot fi neliniare și dinamice, precum și evoluția valorilor garanțiilor reale. Instituțiile trebuie să ia în considerare toate informațiile relevante cu privire la structura specifică a fiecărei securitizări, cum ar fi rangul de prioritate a tranșei, grosimea tranșei, îmbunătățirile calității creditului și granularitatea acestuia, exprimate ca număr efectiv de expuneri.
120. Trebuie luată în considerare cu atenție sensibilitatea la efectele sistemice de piață care afectează, de exemplu, epuizările de lichidități sau care sporesc corelațiile dintre active, la toate nivelurile produsului structurat. În plus, trebuie evaluat efectul riscurilor reputaționale care duc, de exemplu, la probleme de finanțare.
121. Simulările de criză trebuie să abordeze toate angajamentele contractuale relevante, posibilul impact al factorilor declanșatori integrați (de exemplu, clauzele de amortizare anticipată), efectul de levier al structurii de securitizare și riscurile de lichiditate/finanțare asociate structurii (și anume, necorelarea fluxurilor de trezorerie și condiții de plată anticipată, inclusiv în ceea ce privește variațiile ratei dobânzii).
122. De asemenea, scenariile trebuie să aibă în vedere situația de neîndeplinire a obligațiilor de plată a uneia sau mai multor contrapărți contractuale implicate în structura de securitizare, în special a celor care acționează în calitate de garanți ai anumitor tranșe.
123. Dacă instituția se bazează pe ratinguri externe pentru a evalua riscul produselor securitizate, ratingurile externe trebuie să facă obiectul unei revizui critice, iar scenariile care aplică simularea de criză pentru ratinguri, inclusiv ratele de depreciere specifice claselor de rating,

trebuie evaluate, de exemplu, aplicând simularea de criză la matricele tranziției ratingurilor (istorice).

124. Atunci când concep abordarea bazată pe simularea de criză, instituțiile trebuie să aibă în vedere următoarele:

- a) impacturile simulărilor de criză asupra produselor de credit structurate se vor materializa la nivelul portofoliului de active prin creșterea numărului de cazuri de nerambursare (sau PD și LGD, dacă este cazul) și, prin urmare, este de așteptat, în timpul șocurilor, o creștere a ratei pierderilor așteptate/deprecierilor și a cerințelor de capital reglementat (precum și creșterea probabilităților de declasificare); și
- b) faptul că ar putea să apară și alte efecte ca urmare a scăderii fluxurilor nete de trezorerie, a creșterii pierderilor de tranzacționare și a ajustărilor de valoare, sau a deteriorării indicatorilor de reglementare, cum ar fi indicatorul de finanțare stabilă netă.

4.7.3 Riscul de piață

125. Instituțiile trebuie să ia în considerare riscul de piață, în special riscurile asociate pierderilor cauzate de variațiile nefavorabile ale valorii pozițiilor generate de fluctuațiile prețurilor de pe piață la nivelul mărfurilor, al creditului, al titlurilor de capital, al cursului valutar și al factorilor de risc de rată a dobânzii. Riscurile de rată a dobânzii asociate pozițiilor din portofoliul de tranzacționare trebuie considerate de instituții ca o componentă a riscului de piață.

126. Instituțiile trebuie să efectueze simulări de criză pentru pozițiile lor legate de instrumente financiare din tranzacționare și și al celor raportate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global (FVOCI) (termen contabil pentru clasificarea activelor financiare), inclusiv instrumente/poziții de securitizare și obligațiuni garantate. Aceste simulări de criză trebuie efectuate în cadrul simulărilor de criză efectuate la nivelul instituției, precum și în scopul administrării și calculării riscului de piață.

127. Instituțiile trebuie să aplice o serie de scenarii severe, dar plauzibile pentru toate pozițiile menționate la punctul anterior, de exemplu, modificări excepționale ale prețurilor de piață, deficite de lichidități pe piețe și intrarea în stare de nerambursare a unor mari participanți pe piață. Dependentele și corelațiile dintre piețe diferite și, în consecință, modificările nefavorabile ale corelațiilor trebuie, de asemenea, după caz, avute în vedere și luate în considerare. Impactul asupra ajustării contabile a evaluării creditului (CVA) și asupra rezervelor legate de portofoliile instituțiilor (de exemplu, rezerve pentru lichiditate, pentru incertitudini de modelare) trebuie luate în considerare, în egală măsură, în simulările de criză. Simularea de criză pentru rezerva riscului de piață trebuie să fie justificată.

128. La calibrarea acestor simulări de criză, instituțiile trebuie să țină cont cel puțin de natura și caracteristicile portofoliilor și instrumentelor lor financiare conexe (de exemplu, produse de tip vanilla/exotice, lichiditate, scadență), de strategiile de tranzacționare ale acestora și de posibilitatea, costul aferent și timpul potențial implicat a acoperirii sau administrării riscurilor în condiții de piață severe.

129. Întrucât instrumentele și strategiile de tranzacționare se modifică în timp, instituțiile trebuie să se asigure că simulările lor de criză evoluează pentru a integra respectivele modificări.
130. Instituțiile trebuie să elaboreze o abordare adecvată pentru a surprinde subestimarea riscului privind evenimente extreme (de tip fat tails), dacă este cazul, de exemplu aplicând scenarii ipotetice severe, și, dacă riscul este evaluat în raport cu nivelurile de încredere ale percentilei, trebuie să aibă în vedere evenimentele extreme care stau la baza nivelurilor de încredere respective.
131. Instituțiile trebuie, în special:
- a) să evalueze consecințele perturbărilor majore ale pieței și să identifice situații plauzibile care pot genera pierderi extrem de mari, care trebuie, după caz, să includă și evenimente cu probabilitate mică pentru toate tipurile principale de risc, în special diferitele componente ale riscurilor de piață; pentru simulările de criză la nivelul portofoliului, ar putea fi explorate efectele modificărilor nefavorabile ale corelațiilor; și ar putea fi luate în considerare efectele atenuante ale măsurilor de gestionare dacă se bazează pe ipoteze plauzibile cu privire la lichiditatea pieței; și
 - b) să dispună de o listă de măsuri care să conțină limite și alte măsuri posibile luate pentru a reduce riscurile și a conserva fondurile proprii; în special, limitele privind riscul valutar,, de rată a dobânzii, al prețurilor titlurilor de capital și al prețurilor mărfurilor, stabilite de instituții trebuie, după caz, luate în considerare pe baza rezultatelor calculelor privind simularea de criză.

4.7.4 Risc operațional

132. Instituțiile trebuie să cunoască faptul că parametrii de risc relevanți legați de riscul operațional pot să apară în legătură cu procese, persoane și sisteme interne inadecvate sau eșuate, inclusiv riscuri juridice, sau cu evenimente externe, și pot afecta toate produsele și activitățile din cadrul instituției.
133. Pentru a supune unor condiții de stress parametrii de risc relevanți, instituțiile trebuie să utilizeze ca principal indicator efectul pierderilor operaționale asupra profitului sau pierderii (P&L) . Orice impact intrinsec cauzat de un eveniment de risc operațional trebuie considerat o pierdere de risc operațional (de exemplu, efectele intrinsece ale costurilor de oportunitate sau ale costurilor interne, precum ore suplimentare/prime etc., în cazul în care acestea se referă la un eveniment de risc operațional). În plus, și numai în scopul simulărilor de criză, trebuie inclusă orice pierdere de venituri viitoare cauzată de evenimente de risc operațional (cu excepția efectelor secundare asupra mediului macroeconomic). Cel puțin instituțiile care fac obiectul abordării avansate de evaluare (AMA) trebuie să ia în considerare și aceste pierderi pe măsură ce ajung în baza de date internă a pierderilor pentru a calcula cerințele de capital suplimentare. La utilizarea de date istorice, date sau scenarii externe ca date de intrare pentru previziunile P&L și RWA, instituțiile trebuie să ia în considerare și să evite posibile efecte de dublă contabilizare pe partea datelor de intrare.

134. Întrucât pierderile operaționale pot induce efecte secundare (și anume, riscul reputațional), pentru a ține seama de astfel de efecte, programul de simulare de criză pentru riscul operațional trebuie integrat în detaliu în simularea de criză de la nivelul instituției și trebuie să includă interconexiuni cu cerințele de lichiditate și fonduri proprii. Instituțiile trebuie să analizeze cel puțin:
- a) expunerea instituției la activități și cultura sa de risc aferentă, precum și înregistrarea din trecut a pierderilor operaționale, cu accent pe nivelul și variația pierderilor și a venitului brut în ultimii ani;
 - b) mediul economic, inclusiv locațiile geografice, în care instituția își desfășoară activitatea, și condițiile macroeconomice;
 - c) evoluția elementelor și a dimensiunii și complexității bilanțului în ultimii câțiva ani, inclusiv modificările structurale cauzate de evenimente corporative, cum ar fi fuziunile și achizițiile;
 - d) modificări ale elementelor semnificative ale infrastructurii tehnologiei informației;
 - e) gradul și orientarea stimulării în cadrul sistemelor de compensare;
 - f) complexitatea proceselor și a procedurilor, a produselor și a sistemelor de tehnologie a informației;
 - g) gradul de externalizare, în ceea ce privește riscul de concentrare asociat tuturor acordurilor de externalizare și infrastructurilor pieței externe; și
 - h) vulnerabilitatea riscului de modelare, în special în domenii legate de tranzacționarea de instrumente financiare, de măsurarea și administrarea riscurilor, precum și de alocarea de capital.
135. Factorii de risc idiosincronic trebuie, de asemenea, analizați și utilizați ca date de intrare pentru elaborarea de scenarii. Cu titlu orientativ, instituțiile care utilizează AMA trebuie să-și supună simulării de criză mediul de afaceri și factorii de control intern (BEICF).
136. Instituțiile trebuie să ia în considerare interacțiunile și expunerile individuale la astfel de factori de risc idiosincronic în determinarea expunerii lor la riscul operațional.
137. Instituțiile trebuie să analizeze cu atenție posibila interacțiune a pierderilor din riscul operațional cu riscurile de credit și de piață.
138. Analiza evenimentelor de simulare de criză trebuie să implice aprecieri ale experților, pentru a include cel puțin evenimente cu frecvență mică și nivel mare de severitate.
139. Instituțiile trebuie să elaboreze evenimente de simulare de criză severe dar plauzibile. Ipotezele pot fi diferite de ipotezele utilizate în scenariile de criză privind riscul de credit și riscul de piață. În cazul în care o instituție își extinde activitățile pe piețele locale sau internaționale prin fuziuni și achiziții, prin proiectarea unor produse noi sau a unei noi linii de activitate, scenariile de criză severă, dar plauzibilă, trebuie să se bazeze pe aprecieri ale experților pentru a depăși posibila lipsă de informații istorice.

140. Instituțiile trebuie să-și dezvolte programul de simulare de criză atât pe bază de date interne, cât și externe, analizând în același timp cu atenție:

- a) utilizarea factorilor de scalare (de exemplu, într-o situație în care datele externe au fost reduse, scalarea poate fi redusă) și o eventuală nevoie de a avea efecte suplimentare în urma schimbării factorilor de scalare într-o situație de criză; și
- b) criteriile de stabilire a relevanței datelor [de exemplu, datele privind o pierdere mare, care sunt considerate ca nefiind relevante, pot fi folosite în simularea de criză, pe lângă cerințele din Regulamentul privind cerințele de capital (CRR)].

4.7.5 Riscul aferent conduitei și cheltuielile de judecată conexe

141. Instituțiile trebuie să ia în considerare că riscul legat de conduită, în cadrul riscului juridic din domeniul de aplicare al riscului operațional, apare din cauza riscului actual sau potențial de pierderi ca urmare a furnizării inadecvate de servicii financiare și a cheltuielilor de judecată conexe, inclusiv a cazurilor de abatere intenționată sau neglijență.

142. În simulările de criză, instituțiile trebuie să evalueze relevanța și importanța următoarelor expuneri la riscul de conduită și costurile de judecată conexe:

- a) vânzarea abuzivă de produse, atât pe piața de retail, cât și pe piața wholesale;
- b) vânzare încrucișată forțată de produse clienților persoane fizice, cum ar fi pachete de conturi bancare sau produse suplimentare de care clienții nu au nevoie;
- c) conflicte de interese în desfășurarea activității;
- d) manipularea ratelor dobânzii de referință, a cursurilor valutare sau a altor instrumente financiare sau a indicilor pentru mărirea profiturilor instituției;
- e) obstacole abuzive în calea schimbării de produse financiare pe perioada de valabilitate a acestora și/sau a schimbării furnizorilor de servicii financiare;
- f) canale de distribuție proiectate în mod defectuos, care pot duce la conflicte de interese cu stimulente false;
- g) reînnoiri automate abuzive de produse sau penalități la ieșire; și
- h) procesarea inechitabilă a reclamațiilor clienților.

143. Atunci când măsoară riscul de conduită, instituțiile trebuie să aibă în vedere: (a) incertitudinea privind provizioanele sau pierderile preconizate care decurg din evenimente legate de conduită; și (b) pierderi extreme asociate riscurilor de evenimente extreme (pierderi neprevăzute). Instituțiile trebuie să-și evalueze nevoile de capital în cadrul unor astfel de evenimente și scenarii și trebuie să ia în considerare și efectul reputațional al pierderilor suferite ca urmare a conduitei. În principiu, pierderile preconizate ca urmare a unor probleme legate de conduită cunoscute trebuie acoperite din provizioane și incluse în contul de profit sau pierdere, iar pierderile neprevăzute sunt cuantificate și acoperite de cerințele de capital

ale instituției. Eventualele depășiri de sume după estimarea pierderilor de conduită în condiții de criză trebuie incluse în evaluarea nevoilor posibile de capital a instituției.

144. Pentru a reflecta riscul ca provizioanele să fie insuficiente sau incompatibile ca timp, instituțiile trebuie să evalueze pierderile preconizate generate de riscul de conduită, care depășesc provizioanele contabile existente, și să le reflecte în previziunile lor. După caz, instituțiile trebuie să evalueze dacă profiturile viitoare vor fi suficiente pentru a acoperi aceste pierderi sau costuri suplimentare în cadrul scenariilor și să integreze aceste informații în planurile de capital.
145. Instituțiile trebuie să culeagă și să analizeze informații cantitative și calitative cu privire la întinderea activității lor în zone vulnerabile relevante. Instituțiile trebuie, de asemenea, să furnizeze informații pentru a sprijini ipoteze semnificative care stau la baza estimărilor lor cu privire la costurile de conduită.
146. În cazuri rare în care o instituție nu este în măsură să prezinte estimarea unui anumit risc de conduită individual semnificativ din cauza gradului de incertitudine, instituția trebuie să menționeze clar acest lucru și să furnizeze dovezi și ipoteze care să susțină evaluarea sa.
147. De asemenea, simulările de criză trebuie utilizate, după caz, pentru a evalua pierderile extreme asociate riscurilor de evenimente extreme (pierderi neprevăzute) și dacă trebuie păstrat capital suplimentar în cadrul pilonului 2.
148. Instituțiile trebuie să-și formeze o opinie cu privire la pierderile neprevăzute care ar putea proveni din evenimente de conduită, pe baza unei combinații între:
- a) apreciere:
 - b) experiența istorică în materie de pierderi (de exemplu, cea mai mare pierdere a instituției legată de conduită din ultimii cinci ani);
 - c) nivelul pierderii anuale preconizate pentru riscul de conduită;
 - d) scenariile de conduită în care sunt luate în considerare posibile expuneri într-un orizont de planificare mai scurt (de exemplu, cinci ani); și
 - e) pierderi suferite de entități similare sau de entități aflate în situații similare (de exemplu, în caz de litigiu).

4.7.6 Risc de lichiditate

149. Instituțiile trebuie să țină cont de faptul că riscurile de lichiditate sau de finanțare apar atunci când o instituție nu este în măsură să îndeplinească fluxurile de trezorerie curente și viitoare.
150. Instituțiile trebuie să țină seama de faptul că riscurile de lichiditate sau finanțare cuprind:
- a) riscuri de lichiditate pe termen scurt și mediu; și
 - b) riscurile de finanțare.

151. Instituțiile trebuie să se analizeze și să se măsoare față de factori de risc legați de elemente de active și de datorii, precum și de angajamentele extrabilanțiere, așa cum sunt definite în Ghidul ABE privind procedurile și metodologiile comune pentru procesul de supraveghere și evaluare (SREP).
152. Analiza factorilor de risc ai instituțiilor trebuie să țină seama de următoarele, însă fără a se limita la acestea:
- a) impactul condițiilor macroeconomice, de exemplu, impactul șocurilor asociate ratei dobânzii asupra fluxurilor de trezorerie contingente;
 - b) moneda activelor și datoriilor, inclusiv a elementelor extrabilanțiere, pentru a reflecta riscul de convertibilitate și eventualele perturbări ale accesului la piețele valutare;
 - c) localizarea nevoilor de lichiditate și a fondurilor disponibile, a tranzacțiilor cu lichidități în interiorul grupului și a riscului de constrângeri pentru transferul de fonduri între jurisdicții sau entități din grup;
 - d) măsuri pe care instituția le poate lua pentru a-și păstra reputația sau franciza (de exemplu, rambursarea anticipată a datoriilor cu opțiuni call integrate);
 - e) internalizarea riscurilor legate de anumite activități, ca și în cazul contractelor de servicii de brokeraj principal, atunci când simetria, într-o anumită măsură, poate fi necesară între partea creditoare și partea împrumutată a titlurilor de valoare, adică pozițiile lungi ale clienților sunt finanțate prin utilizarea veniturilor obținute din tranzacțiile scurte cu clienții. O astfel de simetrie depinde de comportamentul contrapărților și este deci sensibilă la riscul reputațional. În cazul unui astfel de risc, acesta poate declanșa anularea tranzacțiilor, care ar lăsa în mod neașteptat instituția cu titluri de valoare în bilanțul său, împreună cu necesitatea de a le finanța;
 - f) vulnerabilitățile din cadrul structurii de finanțare din cauza unor evenimente externe, interne sau contractuale;
 - g) rate de lichidare realiste în condiții normale care se accelerează în momente de criză;
 - h) concentrarea finanțării; și
 - i) estimări ale creșterii bilanțiere viitoare.
153. Instituțiile trebuie să supună acești factori de risc unor analize de sensibilitate, care, la rândul lor, trebuie să furnizeze informațiile contextuale cantitative adecvate pentru conceperea scenariilor.
154. Instituțiile trebuie să aplice următoarele trei tipuri de scenarii de criză: un scenariu idiosincratic, un scenariu la nivelul pieței și o combinație a acestor două scenarii. Deoarece scenariul de criză idiosincratic trebuie să presupună evenimente specifice instituției (de exemplu, o scădere a ratingului, situația de stare de nerambursare a celei mai mari contrapărți de finanțare, o pierdere a accesului pe piață, o pierdere a convertibilității monedei, situația de stare de nerambursare a contrapărții care asigură cele mai mari intrări), iar un scenariu de criză

la nivelul pieței trebuie să presupună un impact asupra unui grup de instituții sau asupra sectorului financiar în ansamblu (de exemplu, deteriorarea condițiilor de finanțare pe piață sau a mediului macroeconomic ori reducerea ratingurilor țărilor în care instituția își desfășoară activitatea).

155. Instituțiile trebuie să proiecteze orizonturi de planificare diferite în simulările de criză: orizonturile de planificare trebuie să varieze de la perioada overnight până la perioada de cel puțin 12 luni; trebuie să existe și simulări de criză separate în legătură cu riscurile de lichiditate pe parcursul unei zile. Orizontul de planificare trebuie să afișeze, de exemplu, o scurtă fază acută a crizei (de maximum 30 de zile pentru a acoperi astfel de perioade fără să fie necesară modificarea modelului de afaceri), urmată de o perioadă mai lungă de criză mai puțin acută, dar mai prelungită (între 3 și 12 luni).
156. Instituțiile trebuie să combine criza asociată riscului de lichiditate pe termen scurt și mediu cu o criză asociată riscului de finanțare, având în vedere un orizont de planificare de cel puțin 12 luni.
157. Instituțiile trebuie să conceapă un set de ipoteze comportamentale adverse pentru clienți, inclusiv pentru deponenți, alți furnizori de fonduri și contrapărți pentru fiecare scenariu și orizont de planificare diferit.
158. La proiectarea scenariilor, instituțiile trebuie să ia în considerare impactul evenimentelor de criză pentru alte tipuri de risc, de exemplu pierderi ale riscului de credit și evenimente de risc reputațional, asupra poziției lor de lichiditate, precum și posibilitatea unui impact al vânzărilor în regim de urgență din partea altor instituții (de exemplu, efecte de propagare) sau din propria rezervă de lichiditate asupra valorii pe piață a altor active pe care le dețin.
159. Principala metodologie utilizată pentru calcularea amplitudinii impactului trebuie să fie profilul fluxurilor nete de trezorerie. Pentru fiecare scenariu, la fiecare nivel de criză, instituția identifică intrările și ieșirile de numerar previzionate pentru fiecare perioadă viitoare, precum și fluxurile nete de trezorerie rezultate. Instituțiile trebuie să ia în considerare cel mai scăzut punct cumulativ al fluxurilor nete de trezorerie în perioada evaluată în fiecare scenariu dat.
160. Instituțiile trebuie să extindă analiza, dacă este cazul, la alți indicatori, cum ar fi:
 - a) indicatori de lichiditate și alți indicatori utilizați în cadru, care trebuie să includă, însă fără a se limita la acestea, rate și indicatori de lichiditate în materie de supraveghere, în special indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate și indicatorul de finanțare stabilă netă;
 - b) rezerva lor de lichiditate disponibilă, în plus față de ratele menționate anterior, și alte măsuri de contrabalansare, și anume capacitatea de contrabalansare a acestora, pentru fiecare scenariu de criză; simularea de criză pentru acest indicator trebuie însoțită de o evaluare a impactului asupra proporției și naturii activelor grevate cu sarcini;
 - c) orizontul de supraviețuire al instituției, astfel cum rezultă din capacitatea sa de contrabalansare, și anume, capacitatea instituției de a deține sau a avea acces la un

excedent de lichiditate într-un orizont de planificare pe termen scurt, mediu și lung ca răspuns la scenariile de criză, așa cum sunt definite în Ghidul ABE privind procedurile și metodologiile comune pentru SREP și la fluxurile de trezorerie supuse simulării de criză, luate în comun, înainte și după impactul măsurilor de contrabalansare;

d) solvabilitatea și profitabilitatea.

161. Când aplică diferitele scenarii de criză, instituțiile trebuie să evalueze și să evidențieze efectele de contrabalansare asigurate de băncile centrale (politica monetară) și să adopte o abordare conservatoare.
162. Indicatorii simulărilor de criză pentru lichiditate trebuie să includă, dacă este cazul, și în special cel puțin pentru toate monedele semnificative, o granularitate pe monedă pentru a permite analiza ipotezelor pe monede în cadrul unor scenarii (de exemplu, volatilitatea ratelor de schimb sau neconcordanțele de monede).
163. Instituțiile trebuie să integreze, după caz, simularea de criză pentru lichiditate în simulările de criză la nivelul instituției și să țină seama de diferențele dintre perioadele de timp acoperite de simulările de criză pentru lichiditate și cele acoperite de simulări de criză pentru solvabilitate la nivelul instituției. Instituțiile trebuie să evalueze cel puțin impactul creșterii costurilor de finanțare asupra P&L. Instituțiile trebuie să țină cont de faptul că corelarea costurilor de finanțare cu poziția de solvabilitate pot influența calitatea simulării de criză pentru lichiditate, și anume să ducă la o deteriorare prea lentă a lichidității.

4.7.7 Riscul de rată a dobânzii asociat activităților din afara portofoliului de tranzacționare

164. Această secțiune nu aduce atingere Ghidului ABE privind riscul de rată a dobânzii asociat activităților din afara portofoliului de tranzacționare.
165. Simulările de criză trebuie să sprijine și să fie parte integrantă a sistemului intern de gestionare a riscului de rată a dobânzii în a portofoliului bancar (IRRBB).
166. Scenariile privind rata dobânzii utilizate pentru simulările de criză, inclusiv în scopul aplicării articolului 98 alineatul (5) din Directiva 2013/36/UE în ceea ce privește riscul de rată a dobânzii aferent activităților din afara portofoliului de tranzacționare, trebuie să fie adecvate pentru a identifica toate riscurile semnificative legate de rata dobânzii, de exemplu, riscul de discrepanță, riscul de bază și riscul de opțiune.
167. Instituțiile trebuie să se asigure că simulările menționate la punctul anterior nu se bazează numai pe o simplă deplasare paralelă, ci pe faptul că au în vedere fluctuații și variații ale formei curbelor de randament în analizele scenariilor.
168. Instituțiile trebuie să aibă în vedere următoarele elemente:

- a) riscul de marjă (spread risk), care rezultă din necorelarea ratelor de referință între potrivirea în timp a finanțărilor și investițiilor; și
 - b) riscurile de reziliere anticipată incluse în contractele cu opțiune încorporată, care pot obliga instituția să efectueze o nouă tranzacție în condiții mai puțin favorabile.
169. Instituțiile trebuie să cunoască eventualele efecte indirecte ale ratei dobânzii care declanșează pierderi în altă parte (de exemplu, faptul că un transfer spre ratele de creditare poate determina pierderi suplimentare asociate riscului de credit din cauza deteriorării capacității clienților de a plăti).
170. În cazul în care sunt utilizate instrumente financiare mai puțin complexe, instituțiile trebuie să calculeze efectul unui șoc prin analiza sensibilității (fără identificarea originii șocului și prin simpla aplicare a șocului asupra portofoliului). În cazul în care o instituție utilizează instrumente financiare mai complexe asupra cărora șocul are efecte multiple și indirecte, trebuie să utilizeze abordări mai avansate cu definiții specifice ale situațiilor nefavorabile (de criză) care reflectă riscurile idiosincratice relevante.

4.7.8 Riscul de concentrare

171. Simulările de criză trebuie să constituie un instrument-cheie în identificarea riscului de concentrare, deoarece permit instituțiilor să identifice interdependențele dintre expuneri, care pot deveni vizibile doar în condiții de criză, precum și concentrații ascunse.
172. La evaluarea acestui risc în programele de simulare de criză, instituțiile trebuie să ia în considerare riscul de credit aferent fiecărei expuneri, dar să țină cont și de sursele suplimentare de riscuri care decurg din comportamentul similar al anumitor expuneri (adică o corelație mai mare). Aceste surse de risc suplimentare supuse analizei trebuie să acopere, însă fără a se limita la acestea, următoarele:
- a) concentrările uninominale [și anume, clientul sau grupul de clienți afiliați, astfel cum sunt definiți la articolul 4 alineatul (39) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013];
 - b) concentrările sectoriale;
 - c) concentrările geografice;
 - d) concentrările pe produs; și
 - e) concentrările garanțiilor reale și ale garanțiilor.
173. În simulările de criză, în special la nivelul instituției, inclusiv la nivel de grup, instituțiile trebuie să evalueze riscul de concentrare ținând cont de expunerile bilanțiere și extrabilanțiere, precum și de pozițiile din portofoliul bancar, de tranzacționare și de acoperire a riscurilor.

174. Simulările de criză trebuie să țină cont de schimbările din mediul de afaceri, care pot apărea și care ar duce la materializarea riscului de concentrare. În mod specific, simulările de criză trebuie să ia în considerare modificări neobișnuite, dar plauzibile, în cadrul corelărilor dintre diferitele tipuri de factori de risc, precum și schimbări extreme și neobișnuite ale parametrilor de risc, dincolo de factorii de risc unici, pentru a analiza scenariile care țin cont de factorii de risc interdependenți și care prezintă nu doar efecte primare, ci și derundă a doua.
175. Modul în care expunerile concentrate se manifestă ca răspuns la aceeași factori de risc trebuie introdus în simulările de criză, inclusiv riscul de pierderi suplimentare pe termen scurt ca urmare a unor expuneri concentrate la nivelul portofoliilor de credit retail și față de societăți sau la nivelul diferitelor entități din cadrul unui grup.
176. Instituțiile trebuie să ia în considerare impactul asupra portofoliului de tranzacționare al expunerilor la un factor de risc unic sau la factori de risc multipli care sunt corelați.
177. Pentru a evalua nivelul ex ante al riscului de concentrare și/sau impactul scenariului asupra nivelului de concentrare, instituțiile trebuie, după caz, să analizeze indicatori mai mult sau mai puțin complecși, de exemplu indicele Herfindahl-Hirschman (HHI) și coeficienții Gini.
178. Instituțiile trebuie să aibă în vedere eventuala existență a unor suprapuneri între diferite surse de concentrare. Instituțiile trebuie nu doar să însumeze efectele riscurilor, ci să pună în aplicare metode de agregare care să țină cont de factorii determinanți ai acestora.

4.7.9 Riscul generat de acordarea de împrumuturi în valută

179. Instituțiile trebuie să considere faptul că riscul generat de acordarea de împrumuturi în valută:
- a) poate să apară din cauza incapacității debitorului neacoperit (de exemplu debitori retail și întreprinderi mici și mijlocii - IMM fără o acoperire naturală sau financiară care sunt expuși unei situații de neconcordanță de monede între moneda împrumutului și moneda de acoperire, astfel cum este definită în EBA/GL/2014/13) de a achita datoria în alte monede decât moneda statului membru în care a fost autorizată instituția;
 - b) este legat de riscul efectiv de credit și de riscul valutar de piață;
 - c) este caracterizat printr-o relație neliniară a componentelor de risc de credit și de risc valutar de piață;
 - d) este influențat de riscul general valutar; și
 - e) poate să apară în legătură cu riscul de conduită.
180. În programele lor de simulare de criză, instituțiile trebuie includă riscul generat de acordarea de împrumuturi în valută care afectează facilitățile de credit pe partea de active din bilanțul lor și sursele sale multiple de risc, ținând seama de faptul că incapacitatea debitorului de a-și rambursa datoria se poate datora:
- a) riscurilor legate de sursa internă de venit a debitorului;

- b) riscurilor legate de situația economică din țara în care este denominată moneda respectivă; și
 - c) riscul valutar.
181. Instituțiile trebuie să ia în considerare, la proiectarea sau punerea în aplicare a scenariilor lor de simulare de criză, faptul că efectele riscului generat de acordarea de împrumuturi în valută pot rezulta din creșterea atât a valorii rămase de rambursat a datoriei cât și a fluxului de plăți pentru achitarea datoriei respective, precum și dintr-o creștere a valorii rămase de rambursat a datoriei față de valoarea activelor afectate garanțiilor reale denominate în moneda națională.
182. Instituțiile trebuie să elaboreze scenarii de simulare de criză schimbând diferiți parametri, pentru a le permite să previzioneze performanțele portofoliului de credite în valută în diferite cazuri, astfel:
- a) presupunând aprecierea ratei de schimb a monedei gazdă cu un procent predeterminat;
 - b) presupunând o schimbare a ratei dobânzii în valută cu un punct procentual predeterminat; sau
 - c) combinând ambele metode de mai sus.
183. Pentru a evalua o posibilă vulnerabilitate, instituțiile trebuie să poată demonstra existența unor pierderi suplimentare asociate riscului de credit, care decurg din riscul generat de acordarea de împrumuturi în valută separat de pierderile asociate riscului de credit, precum și a valorilor expunerilor la risc rezultate din impactul scenariului asupra factorilor de risc de credit.
184. Atunci când se efectuează simulări de criză pentru riscul generat de acordarea de împrumut în valută, instituțiile trebuie să ia în considerare cel puțin:
- a) tipul de regim de curs de schimb și modul în care acesta ar putea afecta evoluția cursului de schimb între moneda națională și valute;
 - b) impactul de sensibilitate al fluctuațiilor cursului de schimb asupra ratingurilor/scorurilor de credit ale împrumutatului și a capacităților de rambursare a datoriilor;
 - c) posibila concentrare a activității de împrumut într-o valută unică sau într-un număr limitat de valute corelate strâns.
 - d) o posibilă concentrare a activității de creditare în unele sectoare specifice ale economiei, în moneda națională, care au o activitate de bază în țări sau pe piețe în valută și evoluția aferentă acestor sectoare strâns corelate cu valute; și
 - e) capacitatea de a asigura finanțarea pentru acest tip de portofoliu; în cazul instituțiilor care aplică modele interne pentru calcularea cerințelor de capital pentru riscul de credit, riscul suplimentar legat de acordarea de împrumuturi în valute trebuie să se reflecte în ponderi de risc mai mari pentru astfel de active, iar lista neexhaustivă a variabilelor utilizate în modele trebuie să includă discrepanțele dintre ratele dobânzii, raporturile dintre valoarea

creditului acordat și cea a garanției aferente creditului (LTV), corelarea încrucișată a monedelor și volatilitatea.

185. Instituțiile trebuie să reflecte posibilele deficiențe semnificative integrate în modelele interne ce pot determina o posibilă subestimare a deprecierii monedei în raport cu capacitatea clientului de a-și achita datoria, luând în considerare următoarele elemente orientative:

- a) politicile monetare în perioadă de criză sunt axate deseori pe stimularea economiei reale prin reducerea semnificativă a ratelor dobânzii de referință, modelele interne putând genera informații eronate în ceea ce privește aceste efecte indirecte; și
- b) aprecierea valutară ar putea fi compensată parțial prin scăderea ratelor dobânzii, ceea ce poate duce la o subestimare a riscului asociat împrumuturilor în valută deoarece, în medii cu rata dobânzii zero, s-ar putea ca un asemenea arbitraj să nu fie posibil pe termen lung.

186. La evaluarea impactului potențial al împrumuturilor în valută asupra rentabilității într-un anumit scenariu, instituțiile trebuie, după caz, să includă regimul juridic și jurisdicția relevantă, ceea ce poate obliga instituțiile să denomineze împrumutul în valută în moneda națională la cursuri de schimb cu mult sub cele de pe piață.

4.8 Aplicarea programelor de simulare de criză

4.8.1 Simularea de criză în scopuri ICAAP/ILAAP

187. În cadrul ICAAP (ILAAP), instituțiile trebuie să se asigure că dispun de suficiente resurse de capital și de lichiditate pentru a acoperi riscurile la care sunt sau pot fi expuse instituțiile și să asigure alocarea adecvată a resurselor de capital și de lichiditate între entitățile unei instituții pe parcursul ciclului economic. Această evaluare trebuie să se reflecte în planurile de capital și de lichiditate pe care instituțiile trebuie să le prezinte autorităților competente în cadrul informării ICAAP și ILAAP și în cadrul evaluării riscurilor la nivel de grup și a profilurilor de lichiditate.

188. În plus, prin simulări de criză, instituțiile trebuie să evalueze fiabilitatea planurilor lor de capital în condiții de criză pentru a se asigura că îndeplinesc cerințele de capital care li se aplică. Orice evaluare a fiabilității planului de capital în condiții de criză trebuie să țină seama de severitatea scenariilor și de probabilitatea apariției. Instituțiile trebuie, de asemenea, să testeze fiabilitatea planurilor lor de lichiditate pentru a se asigura că pot îndeplini obligații, în momentul în care acestea devin exigibile, în condiții de criză. Instituțiile trebuie să evalueze nivelul de transferabilitate a resurselor de capital și de lichiditate în condiții de criză și să ia în considerare orice obstacole posibile, inclusiv obstacole juridice, organizaționale și operaționale. Instituțiile trebuie, după caz, să recunoască faptul că anumite elemente ale cerințelor de capital, precum și rezervele de lichiditate, pot fi utilizate în condiții de criză (de exemplu elemente ale cerințelor ale amortizorului combinat, astfel cum se specifică în titlul VII capitolul 4 din Directiva 2013/36/UE).

189. În plus față de cerințele generale referitoare la programele de simulare de criză ale instituțiilor, specificate în prezentele orientări, simulările de criză utilizate în scopuri ICAAP/ILAAP trebuie să îndeplinească următoarele cerințe specifice:
- a) instituțiile trebuie să acopere toate categoriile (și subcategoriile) de risc semnificativ la care sunt expuse instituțiile în ceea ce privește activele și datoriile bilanțiere și extrabilanțiere, în legătură cu toate portofoliile sau sectoarele/ariile geografice semnificative, inclusiv entitățile structurate relevante;
 - b) trebuie să se ia în considerare o serie de scenarii care să includă cel puțin un scenariu economic nefavorabil care este sever, dar plauzibil, cum ar fi un declin economic sever și/sau un șoc pentru lichiditate la nivelul pieței și idiosincratic;
 - c) Simulările de criză ICAAP și ILAAP trebuie efectuate prin simulări de criză cuprinzătoare la nivelul instituției și să reflecte toate entitățile pentru care se impun procese ICAAP sau ILAAP;
 - d) Simulările de criză ICAAP și ILAAP trebuie să acopere aceeași perioadă anticipativă ca și ICAAP și, respectiv, ILAAP ale instituției și să fie actualizate cel puțin la fel de regulat ca și ICAAP și ILAAP; simulările de criză ICAAP trebuie să acopere o perioadă de cel puțin doi ani.
190. Simulările de criză ICAAP și ILAAP trebuie să fie consecvente cu apetitul la risc și cu strategia globală (inclusiv strategia de afaceri) a instituției. Instituțiile trebuie să demonstreze că există o legătură clară între apetitul la risc al acestora, strategia lor de afaceri, precum și simulările de criză ICAAP și ILAAP ale acestora. În special, instituțiile trebuie să-și evalueze planurile de capital și de lichiditate, precum și orice planificare a capitalului intern, inclusiv amortizoarele de capital de administrare, în concordanță cu strategia și apetitul lor la risc declarat, precum și cu necesitățile generale de capital intern, și să-și revizuiască pozițiile de lichiditate după utilizarea rezervelor de lichiditate pentru a-și acoperi datoriile într-o perioadă de criză.
191. În plus, în cadrul simulării de criză ICAAP, instituțiile trebuie să-și evalueze capacitatea de a rămâne peste cerințele de capital reglementat și de supraveghere aplicabile (de exemplu, cerințele totale de capital SREP-TSCR) în condiții de criză.
192. Atunci când efectuează simulări de criză pentru solvabilitate în scopul ICAAP, instituțiile trebuie să ia în considerare, de asemenea, impactul unor scenarii asupra indicatorului efectului de levier al instituției, precum și datoriile eligibile deținute în scopul cerințelor minime de fonduri proprii și datorii eligibile (MREL).
193. Simularea de criză de supraveghere, efectuată în conformitate cu articolul 100 din Directiva 2013/36/UE, sau scenariile ori ipotezele prevăzute pentru o instituție ca urmare a contestărilor din partea autorităților competente și a evaluărilor de supraveghere a simulărilor de criză proprii ale instituțiilor nu trebuie considerate ca înlocuind obligațiile instituțiilor de a efectua simulări de criză în cadrul proceselor lor ICAAP și ILAAP.

4.8.2 Măsuri de administrare

194. Instituțiile trebuie să identifice măsuri credibile de administrare care să abordeze rezultatele simulărilor de criză și să vizeze asigurarea solvabilității lor curente prin intermediul scenariului supus simulării de criză.
195. Instituțiile trebuie să ia în considerare o gamă largă de măsuri de administrare (inclusiv în cadrul planurilor pentru situații neprevăzute privind lichiditatea) pe fondul unei serii de condiții plauzibile de criză, cu accent pe cel puțin un scenariu sever, dar plauzibil.
196. Pentru a evalua posibile reacții la o situație supusă simulării de criză, instituțiile trebuie să identifice măsurile credibile cele mai relevante și momentul în care trebuie să le întreprindă. Instituțiile trebuie să țină seama de faptul că anumite măsuri de administrare sunt necesare imediat, iar altele sunt condiționate de apariția unor evenimente specifice, caz în care trebuie identificați în mod clar, în prealabil, factorii declanșatori stabiliți pentru luarea măsurii. Măsurile de administrare trebuie să fie consecvente cu strategiile și politicile declarate, de exemplu în contextul politicilor declarate în materie de dividende⁷. Instituțiile trebuie să fie conservatoare în ceea ce privește capacitatea lor de a lua măsuri de administrare atenuatoare, cu recunoașterea unui eventual impact al scenariilor de criză pe alte piețe.
197. Instituțiile trebuie să explice efectele calitative și cantitative ale crizei înainte și după aplicarea măsurilor de administrare atenuatoare. Impactul înainte de măsurile de administrare trebuie să includă ipoteze privind strategia, creșterea economică și veniturile aferente, dar să excludă măsurile de administrare care nu ar fi disponibile într-un eveniment de criză, cum ar fi lichidarea unei linii de activitate sau atragerea de capital.
198. Măsurile de administrare acceptabile vor face obiectul instrucțiunilor și al aprecierii din partea autorităților competente și ar putea include următoarele:
- a) revizuirea apetitului la risc intern și a limitelor de risc;
 - b) revizuirea aplicării tehnicilor de diminuare a riscurilor;
 - c) revizuirea politicilor, cum ar fi cele legate de lichiditate și finanțare sau de adecvarea capitalului;
 - d) reducerea distribuțiilor către acționari;
 - e) efectuarea de modificări la nivelul strategiei globale și al planului de afaceri, precum și al apetitului la risc; și
 - f) atragerea de capital sau de fonduri.
199. Măsurile de administrare anticipate, diferențiate pe scenarii și ajustate în funcție de severitatea scenariului trebuie documentate. Instituțiile trebuie să ia în considerare reducerea eficienței ca o consecință a situațiilor de criză de o severitate extremă. În informarea din cadrul ICAAP și ILAAP, pe care acestea trebuie să o prezinte autorităților competente, instituțiile

⁷ De exemplu, vezi articolul 141 din CRD (suma maximă distribuibilă).

trebuie să explice și măsurile de administrare deja adoptate pe baza rezultatelor simulărilor de criză.